

Na osnovu člana 37. Zakona o ustanovama ("Službeni list R BiH" broj: 6/92, 8/93 i 13/94), člana 20. i 108. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo, broj: 27/24), Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo, broj: 26/08; 21/09; 33/21 i 31/22) saglasnosti Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo broj: 11-07/01-02-3013-8/25 od 11.06.2025. godine, Školski odbor na svojoj 69. sjednici održanoj 20.06.2025. godine,

P R A V I L A

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SLUŠNU I GOVORNU REHABILITACIJU SARAJEVO

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Pitanja koja se uređuju Pravilima)

Ovim Pravilima Javna ustanova Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo (u daljem tekstu Centar) pored pitanja utvrđenih Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu Zakonom) uređuju se i pitanja o:

- a) nazivu, sjedištu i pečatu Centra,
- b) osnivaču Centra,
- c) djelatnosti Centra,
- d) unutrašnjoj organizaciji Centra,
- e) odgojno-obrazovnom radu u Centru,
- f) pravima i dužnostima učenika, nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i drugih radnika,
- g) vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije,
- h) organima upravljanja, rukovođenja i stručnim organima,
- i) saradnji škole i porodice,
- j) načinu predlaganja predstavnika roditelja učenika u Školski odbor,
- k) formiranju i radu Vijeća roditelja,
- l) formiranju i radu Vijeća učenika,
- m) ostvarivanju javnosti rada Centra,
- n) procedurama za proglašenje učenika "perspektivnim sportistom",
- o) organizaciji rada u produženom ili cjelodnevnom boravku u osnovnoj školi,
- p) sadržaju i oblicima društvene, kulturne, javne i sportske djelatnosti Centra,
- q) općim aktima koja se donose u Centru kao i procedure njihovog donošenja,
- r) uslovima za završavanje dva razreda za jednu školsku godinu,
- s) izricanju odgojno-disciplinskih mjera,
- t) disciplinskim mjerama koje se mogu izreći radnicima i postupku prema nastavniku koji je udaljen iz nastavnog procesa kao i njegov daljnji radnopravni status i
- u) druga pitanja utvrđena zakonom.

Član 2. (Pravila Centra)

Pravila Centra su osnovni opći akt i svi drugi pravni akti Centra koji se donose radi detaljnijeg pravnog uređivanja pitanja iz člana 1. ovih pravila ili u vezi s tim pitanjem, moraju biti u skladu sa zakonima i ovim pravilima.

Član 3. (Zabrana diskriminacije i političkog djelovanja)

- (1) U Centru je zabranjena svaka vrsta diskriminacije u skladu sa zakonom.
- (2) Bliži propis koji reguliše prepoznavanje, prevenciju i zaštitu od diskriminacije donosi Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (3) U školama je zabranjeno političko organiziranje i političko djelovanje pojedinaca i političkih partija.

Član 4. (Upotreba jezika i pisma)

- (1) Nastava i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada u školi realiziraju se na jednom od tri službena jezika Federacije BiH: bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik, a po potrebi i znakovni jezik.
- (2) U nastavi se koriste oba zvanična pisma BiH (latinica i ćirilica) i znakovni jezik.
- (3) Nastava ili dio nastave može se realizirati i na stranom jeziku, uz saglasnost Ministarstva

II PODACI O CENTRU I NJEGOVI PRAVNI STATUS

Član 5. (Osnivanje Centra)

- (1) Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo je organizovan kao centar za učenike sa teškoćama u razvoju u svojstvu jednog pravnog lica.
- (2) Centar ima status pravnog lica u čijoj se djelatnosti, realizuju programi više nivoa odgoja i obrazovanja (predškolsko i/ili osnovno i/ili srednje) i drugi različiti programi za dobrobit učenika centra (internatski smještaj, poludnevni i dnevni smještaj, produženi boravak, i dr.) sve uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
- (3) Centar je sastavljen od tri obrazovna nivoa i Odjela za dijagnostiku i rehabilitaciju:
 - a) predškolski odgoj i obrazovanje (predškolski odjel)
 - b) osnovna škola,
 - c) srednja škola (srednja tehnička i srednja stručna škola Centra) i
 - d) Odjel za dijagnostiku i rehabilitaciju.
- (4) Centar je javna ustanova koja obavlja razvrstavanje, dijagnostiku, rehabilitaciju, obrazovanje i osposobljavanje djece i omladine oštećenog sluha i govora i ima status specijalne ustanove za tretman djece i omladine sa posebnim obrazovnim potrebama.
- (5) U centru se može organizovati i program radnog osposobljavanja učenika s teškoćama i učenika sa invaliditetom koji u ovaj program mogu biti uključeni do navršene 26. godine života.
- (6) Uz saglasnost Ministarstva Centar može biti uključen u pružanje podrške učenicima sa teškoćama u redovnim osnovnim i srednjim školama, a što će se bliže definirati pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju kojeg donosi ministar.

- (7) Podrška iz stava (6) ovog člana ogleda se kroz posebne edukacijsko-rehabilitacijske tretmane (individualni defektološki rad, logopedski tretman, psihomotorna reedukacija, audiorehabilitacija, vježbe orijentacije i kretanja, aktivnosti svakodnevnog života, rehabilitacija senzorne integracije, i dr.).
- (8) Ministarstvo na prijedlog Javne ustanove Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Institut), donosi nastavne planove i programe za Centar.
- (9) Ministarstvo na prijedlog Instituta, donosi program radnog osposobljavanja iz stava (5) ovog člana.

Član 6. (Naziv Centra)

- (1) Centar je javna ustanova u državnoj svojini i posluje pod nazivom: Javna ustanova Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo.
- (2) Skraćeni naziv Centra je: Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo.

Član 7. (Natpisna ploča Centra)

- (1) Centar, obavezno latiničnim i ćiriličnim pismom ističe naziv na zgradi u kojoj je njegovo sjedište.
- (2) Prije naziva Centra, na natpisnoj ploči obavezno mora biti istaknut grb i naziv Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine i Kanton Sarajevo.

Član 8. (Sjedište i statusne promjene Centra)

- (1) Sjedište Centra je u Sarajevu, u ulici Asima Ferhatovića, broj 2.
- (2) Odluku o promjeni naziva i sjedišta Centra donosi Školski odbor uz prethodnu saglasnost nadležnog organa osnivača.
- (3) Odluke o statusnim promjenama škole mogu se donositi najkasnije šest mjeseci prije početka primjene, a primjenjuju se od početka naredne školske godine.

Član 9. (Dan Centra)

- (1) Dan Centra je 30. maj.
- (2) Dan Centra se obilježava svečano javnim, kulturnim i sportskim aktivnostima, kojima se ističu postignuti rezultati u radu Centra, te takmičenjima u znanju iz pojedinih predmeta, u skladu sa mišljenjima i odlukama stručnih aktiva i Godišnjim programom rada Centra.

Član 10. (Upis u registar)

- (1) Osnovna škola Centra upisana je u registar Osnovnih škola koje vodi Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo na strani 20 pod rednim brojem 20.
- (2) Srednja tehnička i srednja stručna škola Centra upisane su u Registar srednjih škola koji vodi Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo na strani 35 pod rednim brojem 35.
- (3) Ukoliko budu ispunjeni uslovi iz člana 21. Zakona predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo u Centru se može osnovati i predškolska ustanova, koja se upisuje

u registar predškolskih ustanova, koje vodi Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

- (4) Centar je upisan u sudski registar kod nadležnog suda u Sarajevu i danom upisa stekao je svojstvo pravnog lica sa svim pravima propisanim Ustavom, Zakonom i ovim pravilima.

Član 11. (Pečat Centra)

- (1) Centar ima svoj pečat i štambilj.
(2) Pečat Centra – oblik, veličina i sadržaj – usklađen je sa Zakonom o pečatu Kantona Sarajevo i isti se koristi kao dokaz autentičnosti svakog dokumenta koji Centar izdaje.
(3) Vrstu, broj pečata i štambilja utvrđuje Školski odbor.
(4) Upotreba i čuvanje pečata povjerava se: direktoru, sekretaru, administrativnom radniku i saradniku za finansijske i računovodstvene poslove. Način upotrebe i čuvanje pečata reguliše se posebnim općim aktom.

Član 12. (Logo Centra)

- (1) Centar ima svoj znak - logotip.
(2) Sadržaj i oblik znaka logotipa reguliše se posebnom odlukom koju donosi Školski odbor, na prijedlog direktora.

Član 13. (Pravni promet)

U pravnom prometu sa trećim licima, Centar istupa u svoje ime i za svoj račun i u tom prometu odgovara svim svojim sredstvima - potpuna odgovornost .

Član 14. (Sredstva za rad)

- (1) Osnivač Centra osigurava sredstva potrebna za rad Centra.
(2) Centar ima pravo na posebna budžetska sredstva za realizaciju neophodnih programskih aktivnosti kao i prilagođavanje okruženja potrebama učenika ali i za obezbjeđenje dodatne podrške učenicima sa teškoćama u redovnim školama, a sve u skladu sa okvirnim planom unaprjeđenja odgoja, obrazovanja i rehabilitacije djece sa teškoćama kojeg donosi Ministarstvo, na prijedlog Instituta.

III PREDSTAVLJANJE I ZASTUPANJE CENTRA

Član 15. (Predstavljanje i zastupanje)

- (1) Centar zastupa i predstavlja direktor Centra (u daljem tekstu: direktor).
(2) U slučaju odsustva direktora zamjenjuje ga lice koje odredi direktor.
(3) Direktor može dati punomoć drugoj osobi za zastupanje Centra u pravnom prometu u granicama svojih ovlaštenja.
(4) Direktor Centra određuje osobe koje mogu potpisivati finansijsku i drugu dokumentaciju.

Član 16.

(Sudski spor između direktora i Centra)

U slučaju sudskog spora između Centra i direktora, Centar zastupa predsjednik Školskog odbora ili osoba koju on pismeno opunomoći.

IV DJELATNOST CENTRA

Član 17. (Djelatnost Centra)

- (1) U skladu sa odlukom o standardnoj klasifikaciji djelatnosti, djelatnost Centra je: tehničko i strukovno srednje obrazovanje.
- (2) Obrazovanje i odgoj učenika je djelatnost od posebnog društvenog interesa.
- (3) Djelatnost Centra je:
 - a) 85.10 Predškolsko obrazovanje,
 - b) 85.20 Osnovno obrazovanje,
 - c) 85.32 Tehničko i stručno srednje obrazovanje
 - d) skraćeno obrazovanje odraslih slušno oštećenih lica,
 - e) prevencija audio-govornih poremećaja, rana detekcija i dijagnostika slušnih i govornih poremećaja i oštećenja predškolske i školske djece i odraslih lica,
 - f) utvrđivanje stepena oštećenja sluha i davanje surdoaudioloških uputstava i ekspertiza, shodno vrsti i stepenu oštećenja,
 - g) audio-govorna rehabilitacija djece i omladine,
 - h) iniciranje ambulantnog liječenja i rehabilitacija lica sa slušnom i govornom patologijom i artikulativnim rastrojstvima (govor i glas),
 - i) smještaj i patronaža slušno oštećenih učenika u obitelji hranitelja i u stacionaru za opservaciju,
 - j) smještaj učenika u hraniteljske porodice,
 - k) vršenje psiholoških, pedagoških i zdravstvenih pregleda, davanje stručnih mišljenja i saradnja sa roditeljima, odnosno starateljima djece i određivanje sredstava, metoda i tehnike kojima će se vršiti stručni tretman,
 - l) utvrđivanje adekvatnih audioloških i logopedskih metoda i postupka prema socijalnoj, pedagoškoj i psihološkoj zrelosti djeteta,
 - m) individualna i grupna obrada slušno i govorno oštećenih lica,
 - n) utvrđivanje i praćenje općeg psihofizičkog stanja logopata, ustanovljavanje vrste govornih poremećaja i vršenje logopedskih pregleda svih slučajeva sa rastrojstvima i poremećajima u govoru i glasu,
 - o) razvrstavanje lica oštećenog sluha i govora i evidentiranje djece i omladine oštećenog sluha i govora-dinamička dijagnostika,
 - p) uključivanje u rehabilitacijski - edukacijski program, kojem prethodi kompleksna dijagnostika sa subspektom problema prema hronološkoj dobi pacijenta,
 - q) dinamička dijagnostika preko koje se ostvaruje kompleksna dijagnostička procedura, koja ukazuje na stanje sluha, slušanja i govora, ali i na cjelokupni psiho - fizički status djeteta, utvrđivanje nivoa znanja, vještina i navika,
 - r) vršenje istraživanja na polju slušne i govorne patologije i praćenje stanja, potreba i mogućnosti,
 - s) praćenje savremenih dostignuća i trenda u odgojno-obrazovnom radu sa djecom oštećenog sluha i govora,
 - t) rad sa roditeljima djece oštećenog sluha i govora,

- u) saradnja sa institutima i ustanovama za rehabilitaciju slušanja i govora u zemlji i inostranstvu,
- v) uvoz i distribucija slušnih aparata, pomagala i rezervnih dijelova,
- w) servisiranje elektro-akustičke opreme Centra, individualnih slušnih aparata i izrada dijelova za elektroakustičku opremu i za slušne aparate,
- x) pripremanje i inkluzija slušno oštećenih učenika u redovan sistem odgoja i obrazovanja, praćenje i pružanje stručne pomoći ovim učenicima,
- y) organiziranje savjetovališta za roditelje i staratelje, odnosno hranitelje slušno oštećene djece i omladine,
- z) profesionalna rehabilitacija (radno osposobljavanje),
- aa) saradnja sa redovnim osnovnim i srednjim školama i specijalnim odjeljenjima na pružanju stručne pomoći slušno oštećenoj djeci i omladini,
- bb) vršenje kulturne i javne djelatnosti,
- cc) vršenje i drugih poslova određenih Zakonom i Pravilima Centra.

V UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA

Član 18. (Organizacija)

- (1) Centar posluje kao jedinstveni pravni subjekat. U skladu sa važećim propisima organizaciono ustrojstvo Centra je:
 - a) organ upravljanja – Školski odbor,
 - b) organ rukovođenja – direktor,
 - c) odgojno - obrazovni rad na tri nivoa (predškolski odgoj i obrazovanje, osnovna škola i srednja škola) i odjel za dijagnostiku i rehabilitaciju,
 - d) pravno-administrativno i računovodstveno-finansijsko osoblje
 - e) pomoćni poslovi administracije i tehničko osoblje.
 - f) ostalo osoblje.
- (2) U Centru se realizuju programi više nivoa odgoja i obrazovanja (predškolsko, osnovno i srednje).
- (3) U okviru djelatnosti Centra u Odjelu za dijagnostiku i rehabilitaciju vrši se:
 - a) opservacija, dijagnostika i rehabilitacija djece i omladine oštećenog sluha i govora kao i djece sa drugim teškoćama u razvoju,
 - b) naučno-istraživački rad u oblasti prevencije, rehabilitacije i edukacije (inovacije u radu).
- (4) Unutrašnja organizacija Centra određuje se tako da obezbjedi skladno obavljanje registrovane djelatnosti i skladni razvoj cjeline Centra.
- (5) Bliža pitanja o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji regulišu se Pravilnikom o radu.

VI ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD

Član 19. (Odgojno-obrazovni rad)

- (1) U Centar na stručni tretman se primaju učenici sa teškoćama u razvoju i to: učenici sa slušnim i govorno-jezičkim oštećenjima, smetnjama i poremećajima, logopati, te učenici sa

kombinovanim smetnjama, kod kojih postoji i slušno ili govorno jezičko oštećenje, sa područja Bosne i Hercegovine.

- (2) Centar pruža podršku učenicima sa teškoćama u redovnoj školi.

Član 20. **(Rehabilitacija slušanja i govora)**

- (1) Rehabilitacija slušanja i govora - auditivni trening, provodi se individualno i grupno.
- (2) Rehabilitanti su svi učenici Centra, djeca predškolske dobi, učenici redovnih osnovnih škola kojima je zbog oštećenja sluha potrebna rehabilitacija kao i odrasla slušno oštećena lica.

Član 21. **(Kurikulum)**

- (1) Odgoj i obrazovanje u Centru se temelji na odgovornosti i autonomiji u planiranju i organizaciji, te slobodi pedagoškog i metodičkog rada prema smjernicama obrazovnog standarda, kurikulumima, nastavnim planovima i programima, pedagoškim standardima i normativima (u daljem tekstu: standardi i normativi) koje donosi Vlada Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada) i godišnjem programu rada.
- (2) Kurikulum je skladno uređen sistem planiranja, izvedbe, vrednovanja i reguliranja odgojno-obrazovnog rada u užem i širem smislu kao dio preduniverzitetske obrazovne reforme.
- (3) U užem smislu, odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu nastavnog plana i programa/predmetnog kurikuluma zasnovanog na ishodima učenja, koji će dovesti do jačanja učeničkih znanja, vještina i kompetencija.
- (4) U širem smislu, odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu dokumenta na kojem se koncipira, i koji će dovesti do postizanja optimalnog i cjelovitog razvoja učenika.
- (5) Ministarstvo, na prijedlog Instituta donosi bliži propis o Kurikulumu kojim je obuhvaćen odgojno-obrazovni rad u okviru Kurikuluma u užem smislu, te odgojno-obrazovni rad kroz vannastavne aktivnosti, posebne programe, pitanje dobrobiti i zaštite učenika, pitanje udžbenika i nastavnih materijala, programa profesionalne orijentacije i stručnog usavršavanja, pitanje školske infrastrukture (prostora i opreme), mehanizmi interresornog djelovanja i drugi bitni elementi koji će dovesti do ostvarenja ciljeva i načela definisanih Zakonom.

Član 22. **(Nastavni plan i program/predmetni kurikulum)**

- (1) Odgojno-obrazovni rad u Centru ostvaruje se na osnovu nastavnog plana i programa/predmetnog kurikuluma (u daljem tekstu: nastavni plan i program) zasnovanom na ishodima učenja.
- (2) Institut izrađuje, inovira i predlaže nastavni plan i program, daje stručna mišljenja o nastavnom planu i programu, prati provedbu, vrednuje kvalitet i revidira nastavni plan i program, predlaže i razvija nastavni plan i program za pojedina područja i predmete, te obavlja i druge poslove u vezi sa nastavnim planom i programom u skladu sa Zakonom.
- (3) Na prijedlog Instituta, Ministarstvo utvrđuje i donosi nastavni plan i program.
- (4) Revizija nastavnih planova i programa radi se nakon četiri godine, a po potrebi i češće.
- (5) U Centru se realiziraju nastavni planovi i programi zasnovani na obrazovnim ishodima ili po principu dualnog obrazovanja.

- (6) Nastavni plan je dokument kojim se propisuju odgojno-obrazovna područja, odnosno nastavni predmeti koji će se izučavati u Centru, redoslijed izučavanja tih predmeta po razredima, sedmični i godišnji broj nastavnih časova za obavezne, fakultativne i izborne nastavne predmete, a u vezi s tim i struktura školske godine.
- (7) Nastavni program je dokument kojim se propisuje obim, dubina i redoslijed nastavnih sadržaja u pojedinom nastavnom predmetu.
- (8) U Centru se u predškolskom odjelu realizira cjeloviti razvojni program u skladu sa Nastavnim planom i programom predškolskog odgoja i obrazovanja djece oštećenog sluha i govora odobrenim od strane Ministarstva.
- (9) Ministarstvo će osigurati da nastavni sadržaji odnosno tematske jedinice koje su posvećene izučavanju zločina genocida počinjenog u Bosni i Hercegovini u vremenskom periodu 1992-1995. godina i tematske jedinice posvećene opsadi Sarajeva, a koje su utvrđene presudama nadležnih sudova, budu sastavni dio nastavnih programa, kao i Kurikuluma u širem smislu.
- (10) Nastavni sadržaji iz stava (9) ovog člana bit će dijelom realizovani kroz posjete muzejima, predstavama ili drugim kulturno-historijskim sadržajima i mjestima vezanim za historijske događaje Bosne i Hercegovine i Kantona Sarajevo.

Član 23. **(Nastavni planovi i programi)**

Odgojno-obrazovni radu Centru ostvaruje se u skladu sa nastavnim planovima i programima i to:

- a) Nastavni plan i program predškolskog odgoja i obrazovanja djece oštećenog sluha;
- b) Nastavni plan i program za devetogodišnju osnovnu školu za učenike oštećenog sluha i govora,
- c) Nastavni plan i program za slušno oštećene učenike za srednju stručnu školu,
- d) Nastavni plan i program za lahko mentalno retardirane učenike za srednju stručnu školu,
- e) Nastavni plan i program za redovne škole za srednju školu (tekstilna struka, mašinska struka i grafička struka),
- f) Nastavni plan i program škole za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje,
- g) Predmetni kurikulum za srednje tehničke škole (tekstilna struka, mašinska struka i grafička struka).

Član 24. **(Izmjene i dopune nastavnog plana i programa)**

- (1) Nastavničko vijeće Centra može pokrenuti postupak izmjene i dopune Nastavnog plana i programa dostavljanjem obrazloženog prijedloga ministru.
- (2) Inicijativu za izmjene i dopune Nastavnog plana i programa iz prethodnog stava može pokrenuti neki od stručnog aktiva Centra većinom glasova članova aktiva.
- (3) Obrazložena inicijativa se potom dostavlja Nastavničkom vijeću na utvrđivanje.
- (4) Odluka Nastavničkog vijeća o izmjeni i dopuni nastavnog plana i programa donosi se prostom većinom glasova.

Član 25. **(Sadržaji nastavnih planova i programa)**

- (1) Nastavni planovi i programi obavezno sadrže zajedničku jezgru nastavnih planova i programa, na način propisan od Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH.
- (2) U nastavnim planovima i programima u Centru, specifični sadržaji određenog nastavnog predmeta se ne mogu razlikovati više od 10% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.
- (3) Centar može izvan utvrđenog nastavnog plana i programa uvesti i nove sadržaje u vidu kursne nastave, fakultativne nastave, izborne nastave, novog nastavnog predmeta ili drugog oblika nastave, koji po ukupnom fondu časova sedmično ne može biti veći od 10% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.
- (4) Novo izorno područje i novi nastavni predmet iz stava (3) ovog člana Centar može uvesti samo uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
- (5) U Centru se realiziraju programi namijenjeni nadarenim i talentiranim učenicima i učenicima povratnicima iz inostranstva u skladu sa propisima Ministarstva.
- (6) U Centru se realiziraju programi namijenjeni učenicima sa teškoćama u razvoju i učenicima s invaliditetom koji su po principima inkluzije uključeni u redovne škole.
- (7) Programe iz stava (6) ovog člana donosi Nastavničko vijeće uz konsultacije sa roditeljima učenika u skladu sa pravilnikom o inkluzivnoj nastavi kojeg donosi ministar.

Član 26.

(Trajanje srednjeg obrazovanja)

- (1) Školovanje redovnih učenika u Centru traje, dvije, tri ili četiri godine, nakon čega se stiče srednja stručna sprema II (drugog) III (trećeg) ili IV (četvrtog) stepena.
- (2) U Centru, osim realiziranja programa općegobrazovnog o odgovarajućeg stručnog dijela, mogu se realizirati i programi obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, kao i programi prekvalifikacije i programi permanentnog obrazovanja - cjeloživotno učenje.

Član 27.

(Obavezno srednje obrazovanje)

Srednje obrazovanje obavezno je za sve učenike od završetka osnovnog odgoja i obrazovanja do sticanja srednje stručne sprema, a najkasnije do 22. godine života, osim učenika sa teškoćama i učenika sa invaliditetom koji imaju pravo na nastavak redovnog školovanja do 26. godine života.

Član 28.

(Izborni predmeti)

- (1) Centar će unaprjeđivati i štititi vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.
- (2) Centar ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničava sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.
- (3) Imajući na umu različitost uvjerenja/vjerovanja u BiH, učenici će pohađati časove vjeronauke/vjeronauka samo ako su u skladu s njihovim uvjerenjem ili uvjerenjima njihovih roditelja.
- (4) Učenici koji ne žele pohađati vjeronauku/vjeronauk neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.
- (5) Centar je dužan osigurati uvjete da učenici pohađaju nastavni predmet vjeronauku/vjeronauk, a učenicima koji ne pohađaju vjeronauku/vjeronauk omogućit će se pohađanje jednog od alternativnih izbornih predmeta za koji se opredijeli većina učenika jednog razreda na početku školovanja u Centru.

- (6) Promjena izbora u smislu stava (5) ovog člana moguća je na zahtjev roditelja/staratelja/usvojitelja u skladu sa standardima i normativima.

Član 29. (Autonomija i sloboda)

- (1) Centar uživa odgovarajući stepen autonomije, u skladu s važećim propisima, a naročito u pogledu zapošljavanja nastavnog, stručnog i drugog kadra, te slobode rada nastavnika.
- (2) Centar poštuje odgovarajući stepen slobode nastavnika da izvodi nastavu na način koji smatra odgovarajućim u skladu sa standardima profesije, dobrim praksama i društveno i tehnički prihvatljivim oblicima i metodama podučavanja, pri čemu škola mora voditi računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda u nastavnom procesu.
- (3) Centar pruža nastavnicima optimalnu podršku pri ostvarivanju profesionalnih standarda u izvođenju nastave.

Član 30. (Zabrana diskriminacije i političkog djelovanja)

- (1) U Centru je zabranjena svaka vrsta diskriminacije u skladu sa zakonom.
- (2) Bliži propis koji reguliše prepoznavanje, prevenciju i zaštitu od diskriminacije donosi Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (3) U Centru je zabranjeno političko organiziranje i političko djelovanje pojedinaca i političkih partija.

Član 31. (Video-nadzor)

U Centru se može uvesti video-nadzor, s ciljem zaštite sigurnosti učenika, a u skladu sa zakonom kojim se reguliše zaštita ličnih podataka

Član 32. (Zajednica srednjih škola)

- (1) Autonomija Centra ogleda se i u pravu da se udružuje u jednu ili više zajednica srednjih škola radi međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovnog rada, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravnog lica.
- (2) Zajednicu srednjih škola čine direktor ili od njega ovlašteno lice i najmanje jedan nastavnik iz svake škole članice zajednice kojeg bira nastavničko vijeće.
- (3) Prava, obaveze i međusobni odnosi srednjih škola udruženih u zajednicu srednjih škola utvrđuju se ugovorom.
- (4) Zajednica srednjih škola ima pravila kojima se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice. Pravila zajednice srednjih škola donosi skupština zajednice uz saglasnost ministra.
- (5) Zajednica srednjih škola konsultuje se u kreiranju svih zakonskih i podzakonskih akata srednjeg obrazovanja.
- (6) Zajednice srednjih škola upisuju se u Registar zajednica srednjih škola koji vodi Ministarstvo.

Član 33.
(Troškovi srednjeg obrazovanja)

- (1) Redovno obrazovanje učenika u Centru je besplatno.
- (2) Učenici strani državljani, koji nemaju prebivalište na teritoriji Kantona, obavezni su sufinansirati troškove obrazovanja u Centru u skladu sa odlukom Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada).

Član 34.
(Vrste škole)

Srednja tehnička i srednja stručna škola Centra obrazuju učenike za slijedeća zanimanja :

- **Mašinska tehnička škola**
IV stepen za zanimanje: mašinski tehničar.
- **Mašinska stručna škola**
III stepen zanimanja:
 - metalostrugar,
 - limar,
 - autolimar,
 - instalater centralnog grijanja,
 - bravar,
 - precizni mehaničar,
 - plinski i vodoinstalater,
 - zlatar - draguljar.
II stepen za zanimanja:
 - pomoćni bravar,
 - pomoćni limar
 - pomoćni autolimar,
 - pomoćni metalostrugar,
 - pomoćni instalater centralnog grijanja,
 - pomoćni plinski i vodoinstalater.
- **Tekstilna tehnička škola**
IV stepen za zanimanja:
 - tekstilni tehničar konfeksionar,
 - tekstilni tehničar modelar – konstruktor.
- **Tekstilna stručna škola**
III stepen za zanimanje:
 - krojač
II stepen za zanimanje
 - pomoćni krojač

- **Grafička tehnička škola**

IV stepen za zanimanja:

- tehnički urednik
- grafički tehničar (jedinствeno zanimanje sa izbornim područjima: grafička dorada, grafička priprema, štampa-tisak, fotograf za medije).

- **Ugostiteljsko - turistička stručna škola**

III stepen zanimanje

- kuhar

II stepen za zanimanje:

- pomoćni kuhar

- **Kožarska stručna škola**

III stepen za zanimanje:

- obučar

II stepen za zanimanje:

- pomoćni obučar

- **Gradevinska stručna škola**

III stepen za zanimanje:

- moler – farbar

II stepen za zanimanje:

- pomoćni moler – farbar

- **Drvno prerađivačka stručna škola**

III stepen za zanimanje:

- tapetar

II stepen za zanimanje:

- pomoćni tapetar

- **Stručna škola uslužnih djelatnosti**

III stepen za zanimanja:

- frizer- vlasuljar,
- firmopisac,
- knjigovezac,
- slovoslagač,
- fotograf.

II stepen za zanimanje:

- pomoćni knjigovezac.

Član 35. (Vrste nastave)

(1) Odgojno-obrazovni rad u Centru realizuje se kroz:

- a) redovnu nastavu,
- b) dopunsku nastavu,

- c) fakultativnu nastavu,
 - d) dodatnu nastavu,
 - e) pripremnu nastavu,
 - f) instruktivno-konsultativnu nastavu,
 - g) kursnu nastavu,
 - h) vannastavne aktivnosti i
 - i) drugi oblici odgojno-obrazovnog rada (određene vrste kurseva i slično).
- (2) Odluku o izvođenju dopunske, fakultativne, dodatne, pripremne i instruktivne nastave donosi Nastavničko vijeće na prijedlog direktora.
- (3) Odluka iz stava (2) ovog člana sadrži: naziv predmeta, oznaku odjeljenja - grupe, broj časova sedmično, datum otpočinjanja nastave i ime nastavnika koji izvodi nastavu.

Član 36. **(Redovna nastava)**

- (1) Redovna nastava je osnovni oblik odgojno-obrazovne djelatnosti.
- (2) Nastava se izvodi po odjeljenjima.
- (3) Odjeljenja po pravilu imaju broj učenika utvrđen po pedagoškim standardima i normativima.

Član 37. **(Dopunska nastava)**

- (1) Dopunska nastava organizuje se za učenike koji zaostaju i ne postižu zadovoljavajući uspjeh u nastavi.
- (2) Dopunska nastava se izvodi u toku cijele nastavne godine.
- (3) Učenici se uključuju u dopunsku nastavu kada nastupi potreba i pohađaju je dok ta potreba postoji.

Član 38. **(Fakultativna nastava)**

- (1) Fakultativna nastava organizuje se iz pojedinih predmeta ili oblasti po iskazanom interesu učenika.
- (2) Fakultativna nastava pruža mogućnost učenicima da po sopstvenoj želji stiču znanja i izvan redovnog programa a uz stručni rad nastavnika.

Član 39. **(Dodatna nastava)**

Dodatna nastava organizuje se za nadarene učenike koji pokazuju poseban interes za pojedine predmete i discipline i za učenike koji mogu završavati dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 40. **(Pripremna nastava)**

Pripremna nastava se planira za učenike osnovne škole zbog pripremanja za upis u srednju školu i za učenike srednje škole za upis u visokoškolske ustanove.

Član 41. **(Instruktivno-konsultativna nastava)**

- (1) Instruktivno-konsultativna nastava se organizuje za vanredne učenike.
- (2) Troškove instruktivno-konsultativne nastave snose učenici.

- (3) Za vanredne učenike instruktivna nastava se organizuje u skladu sa propisima koje donosi ministar.

Član 42.

(Vannastavne aktivnosti učenika)

- (1) U cilju razvijanja posebnih interesovanja učenika i njihovih sklonosti i sposobnosti, u Centru se organiziraju i provode vannastavne aktivnosti.
- (2) Vannastavne aktivnosti provode se u vidu vannastavnih i posebnih programa putem sekcija, klubova, grupa, učeničkih zadruga, projekata i drugih oblika (posjeta muzejima, galerijama, pozorištima).
- (3) Ministar donosi pravilnik o realizaciji škole u prirodi, izleta, studijskih posjeta, ekskurzija, kampovanja/logorovanja, društveno-korisnog učenja i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, koji se obavezno planiraju godišnjim programom rada.
- (4) Ministarstvo na prijedlog Instituta donosi katalog vannastavnih i posebnih programa i uputstvo o realizaciji.

Član 43.

(Praktična nastava/rad i laboratorijski rad/vježbe u Centru)

- (1) Praktična nastava/rad i laboratorijski rad/vježbe u Centru izvode se u skladu sa nastavnim planom i programom, u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima te drugim objektima, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.
- (2) Praktična nastava/rad se, pod stručnim nadzorom Centra, može izvoditi u preduzećima, ustanovama koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu sa nastavnim planom i programom, standardom zanimanja i standardom kvalifikacija.
- (3) Uvjeti, oblici, metode, postupci i nadzor nad izvođenjem praktične nastave/rad izvan školskog prostora škola sa preduzećima, ustanovom reguliraju se ugovorom koji obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju obezbijediti sigurnost učenika tokom obavljanja praktične nastave, propisom koji reguliše dualno obrazovanje, standardom zanimanja i standardom kvalifikacija.
- (4) Pravilnik o izvođenju praktične nastave/rad i laboratorijskog rada/vježbi donosi ministar, na prijedlog Instituta.

Član 44.

(Ferijalna praksa)

- (1) Godišnjim programom rada Centra utvrđuje se mogućnost organiziranja, program, vrijeme i trajanje ferijalne prakse učenika.
- (2) Ferijalna praksa se, pod nadzorom Centra izvodi u privrednim društvima, ustanovama i kod samostalnih privrednika/obrtnika koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (3) Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse utvrđuju se ugovorom Centra i privrednog društva, ustanove ili samostalnog privrednika/obrtnika u skladu sa pravilnikom kojeg donosi ministar, na prijedlog Instituta.
- (4) Ugovor iz stava (3) ovog člana obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju

obezbjediti sigurnost učenika tokom obavljanja ferijalne prakse.

(5) Ugovor o obavljanju ferijalne prakse potpisuje roditelj učenika i privredno društvo, ustanova ili samostalni privrednik/obrtnik.

Član 45. (Društveno-korisno učenje)

(1) U srednjoj školi Centra se realizuje obavezno Društveno-korisno učenje (u daljem tekstu: DKU).

(2) U toku srednjoškolskog obrazovanja učenici su obavezni imati 40 sati DKU (učenici IV stepena), odnosno 30 sati (učenici III stepena).

(3) U osnovnoj školi može se realizovati DKU.

(4) Način realizacije DKU reguliše se aktom Ministarstva, na prijedlog Instituta.

Član 46. (Pedagoška i metodička praksa studenata)

(1) U Centru se može obavljati pedagoško-metodička praksa studenata i polaganje praktičnog dijela ispita.

(2) Sporazum o načinu realizacije pedagoško-metodičke prakse u Centru kao javnoj ustanovi sklapaju Ministarstvo i univerziteti.

Član 47. (Nastava u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi)

(1) Za učenike koji se nalaze na dužem liječenju zbog većih motoričkih teškoća, hroničnih i drugih bolesti i koji ne mogu pohađati nastavu u Centru, uz obavezno mišljenje ljekara specijaliste i uz odobrenje Ministarstva, organizira se nastava u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi ili im se omogućava polaganje predmetnog ili razrednog ispita.

(2) Za nastavnike koji realizuju odgojno-obrazovni rad u "Školi u bolnici" potrebno je osigurati dodatno stručno usavršavanje u skladu sa potrebama učenika koji su smješteni u zdravstvenoj ustanovi.

(3) Za učenike iz stava (1) ovog člana za koje se organizira nastava u kući, odluku o organizaciji online nastave donosi nastavničko vijeće.

Član 48. (Početak i trajanje školske godine)

(1) Na prijedlog Instituta, Ministarstvo utvrđuje školski kalendar za svaku školsku godinu i objavljuje ga najkasnije do 30. jula tekuće godine za narednu školsku godinu.

(2) Školski kalendar iz stava (1) ovog člana može se mijenjati u toku školske godine.

(3) Školska godina u pravilu počinje 1. septembra, a završava se 31. augusta naredne godine.

(4) Nastavna godina počinje prvog radnog dana u septembru tekuće, a završava se najkasnije do 30. juna naredne godine, osim ako Ministarstvo drugačije ne propiše školskim kalendarom.

- (5) Nastavna godina počinje intoniranjem državne himne i isticanjem državnih simbola Bosne i Hercegovine. Državna himna se intonira i svakog prvog nastavnog dana u svakom mjesecu na početku prvog časa svake smjene u kojoj se realizira odgojno-obrazovni rad.
- (6) Nastava u Centru se realizira po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da se nastavni plan i program planira i realizira u okviru 35 nastavnih sedmica.
- (7) Nastava u završnom razredu Centra ostvaruje se u okviru 32 radne sedmice s tim da se programski sadržaji realizuju u okviru 30 nastavnih sedmica.
- (8) Razlika u broju radnih i nastavnih sedmica u st. (6) i (7) ovog člana koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih i sportskih aktivnosti planiranih godišnjim programom rada i kalendarom u odjeljenoj knjizi.
- (9) Nastava u prvom polugodištu počinje prvog radnog dana u septembru i u pravilu se završava 31. decembra tekuće kalendarske godine.
- (10) Zimski odmor u pravilu za učenike traje četiri sedmice i koristi se nakon završetka nastave u prvom polugodištu.
- (11) Nastava u drugom polugodištu počinje poslije zimskog odmora i završava se nakon ispunjenja uvjeta iz stavova (6) i (7) ovog člana.
- (12) Vlada, na prijedlog Ministarstva, izuzetno može donijeti odluku da realizacija nastave traje i kraće od vremena propisanog u stavovima (6) i (7) ovog člana i da se prekine u toku školske godine ili da se realizira online, i to u slučajevima proglašenja prirodne katastrofe, elementarne nepogode, stanja neposredne ugroženosti, ratnog stanja i klimatskih ili drugih uvjeta, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati.

Član 49.

(Dan nastavnika Kantona)

- (1) Svjetski dan nastavnika - 5. oktobar ustanovljen je kao Dan nastavnika u Kantonu i planira se školskim kalendarom.
- (2) Dan nastavnika Kantona Sarajevo obilježava se kao radni i nenastavni dan uz prigodan program sa ciljem promocije njegovog značaja i uloge nastavnika u društvu.
- (3) U okviru programa iz stava (2) ovog člana promoviraju se nastavnici koji su dali najveći doprinos u obrazovanju u skladu sa kriterijima.

Član 50.

(Organiziranje odgojno-obrazovnog rada)

- (1) Broj učenika u odjeljenju određuje se pedagoškim standardima i normativima
- (2) Broj djece u grupi u predškolskom odjelu Centru propisuju pedagoški standardi i normativima za predškolski odgoj i obrazovanje.
- (3) Nastava u Centru se može organizirati u kombiniranim razredima/odjeljenjima/grupama u skladu sa pedagoškim standardima i normativima.
- (4) Odgojno-obrazovni rad se realizira u jednoj smjeni, osim ako nisu ispunjeni prostorni, kadrovski i drugi uvjeti.
- (5) Redovna osnovna škola i centar su obavezni da organizuju produženi boravak učenika kao poseban oblik odgojno-obrazovnog rada, u skladu sa pedagoškim standardima i normativima, a isti može biti sufinansiran iz Budžeta Kantona Sarajevo.

- (6) Bliži propis o organizaciji odgojno-obrazovnog rada iz stava (5) ovog člana donosi Ministarstvo, na prijedlog Instituta uz saglasnost Vlade.
- (7) Redovna nastava ne može početi prije 8:00 sati niti završiti poslije 20:00 sati.
- (8) Raniji ili kasniji početak i završetak redovne nastave od onog definisanog u stavu (7) ovog člana odobrava Ministarstvo.
- (9) Ministarstvo pri utvrđivanju školskog kalendara iz člana 48. stav (1) ovog zakona obavezno određuje jednu sedmicu za realizaciju online nastave u toku školske godine za učenike od šestog razreda osnovne škole do trećeg odnosno četvrtog razreda srednje škole.
- (10) Izuzetno, direktor može u slučajevima većeg kvara na sistemu grijanja, poplave, požara i sličnih slučajeva više sile u školi donijeti odluku o realizaciji online nastave na period do uspostavljanja uslova za redovan rad o čemu odmah obavještava Ministarstvo.
- (11) Na prijedlog Instituta, Ministarstvo donosi bliži propis o realizaciji online nastave, posebno vodeći računa o dostupnosti sadržaja online nastave svim učenicima.

Član 51. **(Organizacija nastave)**

- (1) Škola organizira odgojno-obrazovni rad u petodnevnoj radnoj sedmici.
- (2) Nastavni čas u Centru traje 40 minuta, a praktična nastava u preduzećima i drugim institucijama traje 60 minuta, osim ako drukčije nije propisano nastavnim planom i programom ili individualno prilagođenim programom (u daljem tekstu: IPP).
- (3) Odgojno-obrazovni rad za učenike s teškoćama i učenike sa invaliditetom obuhvata i časove individualnog rada stručnjaka, a sve u skladu sa IPP-om.
- (4) Dnevno opterećenje za učenika u zdravstvenoj ustanovi traje najviše dva sata.
- (5) Ministarstvo ili direktor mogu, u izuzetnim slučajevima, odlučiti da produže ili skrate trajanje časova.
- (6) Za učenike I, II i III razreda osnovne škole može se organizovati fleksibilno trajanje nastavnog časa unutar zadanog dnevnog vremenskog okvira.
- (7) U toku sedmice učenici I, II i III razreda osnovne škole mogu imati najviše 20 časova svih oblika odgojno-obrazovanog rada s tim da u toku dana ne mogu imati više od četiri časa redovne nastave.
- (8) U toku sedmice učenici IV, V i VI razreda osnovne škole mogu imati najviše 25 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od pet časova redovne nastave.
- (9) U toku sedmice učenici VII, VIII i IX razreda mogu imati najviše 30 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od šest časova redovne nastave.
- (10) Izuzetno, učenici od V do IX razreda u toku sedmice mogu imati jedan čas više redovne nastave u odnosu na broj časova propisanim u st. (8) i (9) ovog člana i to samo

za predmete koji se po standardima i normativima dijele u grupe, alternativne i izborne predmete koji se realiziraju u grupama/kombinovanim.

- (11) U toku sedmice učenici srednje škole mogu imati najviše 35 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od sedam časova redovne nastave.
- (12) Nadoknada nastavnih časova može se realizirati drugim primjerenim sadržajima (odlazak u pozorište, kino, posjeta muzeju, društveno-korisno učenje, volontiranje, kulturne i sportske aktivnosti i sl.). Ovaj oblik nadoknade nastavnih časova predlaže predmetni nastavnik, a odobrava direktor škole. Ograničenje iz st. (7), (8), (9), (10) i (11) ovog člana ne odnosi se na ovaj oblik nadoknade nastavnih časova.

Član 52. **(Godišnji program rada)**

- (1) Rad u Centru u toku školske godine realizira se na osnovu godišnjeg programa rada Centra (u daljem tekstu: godišnji program) u skladu sa metodologijom izrade godišnjeg programa rada Centra, koju, na prijedlog Instituta, propisuje Ministarstvo.
- (2) Godišnji program sadržava i godišnji izvještaj o realiziranju godišnjeg programa za prethodnu školsku godinu.
- (3) Na osnovu nacrtu kojeg priprema direktor škole, Nastavničko vijeće utvrđuje prijedlog godišnjeg programa, a usvaja ga Školski odbor.
- (4) Centar je obavezan da u elektronskoj verziji najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu, godišnji program dostavi Ministarstvu, Institutu i nadležnom organu općine/Grada Sarajeva.
- (5) Institut vrši nadzor nad realizacijom godišnjeg programa rada Centra.

Član 53. **(Podnošenje izvještaja)**

- (1) Osim godišnjeg izvještaja Centar utvrđuje i izvještaj o realizaciji godišnjeg programa za prvo polugodište tekuće školske godine.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana utvrđuje se po istoj proceduri propisanoj u prethodnom članu ovih Pravila i dostavlja se u elektronskoj formi Ministarstvu i Institutu u roku od 30 dana od dana završetka nastave u prvom polugodištu.
- (3) Institut sačinjava analizu izvještaja iz prethodnog člana ovih Pravila i izvještaj iz stavova (1) i (2) ovog člana i daje prijedloge mjera za unapređenje rada škole, koji dostavlja Ministarstvu, školi i nadležnom organu općine/Grada Sarajeva.
- (4) Rok za izradu i dostavljanje analize iz stava (3) je 60 dana od dana završetka nastave u prvom polugodištu, odnosno do 31. oktobra za izvještaj iz prethodnog člana ovih Pravila.

Član 54. **(Akcioni planovi za suzbijanje maloljetničke delikvencije)**

- (1) Vlada preko resornih ministarstava u saradnji sa Centrom, roditeljima, učenicima i organima lokalne samouprave promovira i provodi akcione planove za suzbijanje maloljetničke delikvencije s ciljem zajedničkog i organiziranog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja, zloupotrebe djece i mladih, zloupotrebe droge, alkohola i drugih opijata, maloljetničke delikvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika i očuvanje mentalnog zdravlja učenika.

- (2) Realiziranjem planova iz stava (1) ovog člana Centar u godišnjem programu planira aktivnosti s ciljem promoviranja i razvijanja partnerstva Centra, roditelja i lokalne sredine, u pitanjima od značaja za ostvarivanje odgojno-obrazovne funkcije Centra

VII OPĆA AKTA CENTRA

Član 55. (Pravila Centra)

- (1) Centar ima pravila koja donosi Školski odbor uz konsultacije sa sindikatom i saglasnost ministra.
- (2) Pravilima Centra uređuju se i definiraju:
- a) pitanje djelatnosti Centra,
 - b) pohvale, nagrade i odgojno-disciplinske mjere i druga učenička pitanja,
 - c) statusna i druga pitanja nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika,
 - d) postupak stručnog usavršavanja,
 - e) donošenje općih akata,
 - f) rad organa upravljanja i stručnih organa,
 - g) saradnja Centra sa roditeljima
 - h) ograničavanje korištenja prostorija Centra za prodaju roba i usluga od strane drugih lica i
 - i) druga relevantna pitanja regulisana članom 1. ovih Pravila.

Član 56. (Kućni red)

- (1) Školski odbor na prijedlog Nastavničkog vijeća Centra donosi pravilnik o kućnom redu, koji obavezno mora biti usklađen sa etičkim kodeksom koji donosi ministar, a kojeg su se obavezni pridržavati sva lica koja borave u prostoru Centra.
- (2) Kućnim redom obavezno se utvrđuju:
- a) ponašanje radnika, učenika i drugih lica u unutrašnjem i vanjskom prostoru Centra,
 - b) postupanje prema imovini,
 - c) kodeks oblačenja i
 - d) druga pitanja bitna za kućni red Centra.

Član 57. (Postupak donošenja Pravila Centra)

- (1) Pravila i drugi opći akti donose se po sljedećem postupku:
- a) Direktor Centra ili komisija od tri (3) člana koju formira direktor izrađuje Prijedlog pravila i drugih općih akata i iste dostavlja Sindikalnoj organizaciji Centra na javnu raspravu radi oglašavanja na oglasnoj ploči i upoznavanja radnika na period koji ne može biti kraći od osam (8) dana.
 - b) Nakon obavljene javne rasprave Školski odbor razmatra dostavljena mišljenja, prijedloge i sugestije na Prijedlog pravila te uz konsultaciju sa Sindikalnom organizacijom Centra donosi Pravila koja dostavlja Ministarstvu radi davanja saglasnosti.
 - c) Ministarstvo daje saglasnost na prijedlog Pravila Centra, i ista stupaju na snagu danom dobijanja saglasnosti.

Član 58.
(Inicijativa za donošenje općih akata)

- (1) Inicijativu za donošenje općih akata, njihovih izmjena i dopuna može dati svaki član Školskog odbora, Sindikalna organizacija, te Stručna tijela, Vijeće učenika i Vijeće roditelja prema prirodi akta.
- (2) Inicijativa se podnosi direktoru Centra.

Član 59.
(Izmjene ili dopune Pravila Centra)

Izmjene i dopune Pravila se donose na način propisan za donošenje Pravila škole i uz saglasnost Ministarstva.

Član 60.
(Druga opća akta Centra)

- (1) Centar ima i druga opća akta kojima se regulišu pitanja bitna za rad Centra, a koja nisu regulisana Pravilima.
- (2) Opća akta iz stava (1) ovog člana donose se u skladu sa propisima relevantnim za oblast koju regulišu.
- (3) Sva opća akta iz stava (1) ovog člana, uključujući i budžet Centra su javna i radnici imaju neosporno pravo uvida u iste.

Član 61.
(Stupanje na snagu općih akata)

Opći akti stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči, ako pojedinim aktom nije određen kraći rok njegova stupanja na snagu.

VIII UČENICI

Član 62.
(Školski obveznik)

- (1) Učenik ima pravo i obavezu da redovno pohađa nastavu i izvršava školske obaveze, da se ponaša u skladu sa školskim propisima i da se odgovorno odnosi prema imovini Centra, drugim učenicima, nastavnicima i drugim radnicima škole.
- (2) Osnovni odgoj i obrazovanje počinje upisom u prvi razred osnovne škole i obavezno je za svu djecu, od šeste do 15. godine života, odnosno do 17. godine života kada zbog okolnosti učenik nije mogao završiti osnovni odgoj i obrazovanje do 15. godine života.
- (3) Školskim obveznikom redovne osnovne škole smatra se dijete koje do 1. marta tekuće godine navrší pet i po godina života.
- (4) Centar ako ima odgovarajuće prostorne i kadrovske uvjete može omogućiti upis u osnovnu školu djetetu koje je mlađe od utvrđene starosne dobi predviđene za početak obaveznog odgoja i obrazovanja, uz pismeni zahtjev roditelja i ako Centar, nakon što razmotri preporuke komisije za upis učenika u prvi razred osnovne škole iz člana 65. stav (1) ovih Pravila, da mišljenje da je to u najboljem interesu djeteta.

- (5) Upis djeteta u osnovnu školu iz stava (4) ovog člana može se izvršiti samo ako dijete do kraja kalendarske godine puni šest godina života. Izuzetno, uz stručno mišljenje komisije koju imenuje Ministarstvo može se izvršiti upis djeteta koje šest godina života puni poslije kraja kalendarske godine.
- (6) Na osnovu mišljenja komisije iz člana 65. stav (1) Pravila, školski obveznik može se privremeno osloboditi upisa u redovnu školu, najdalje do navršenih sedam godina života.
- (7) Odgoj i obrazovanje u srednjoj školi počinje upisom u prvi razred srednje škole i obavezno je za sve učenike od završetka osnovnog odgoja i obrazovanja do sticanja srednje stručne spreme, a najkasnije do 22. godine života, osim učenika sa teškoćama i učenika sa invaliditetom koji imaju pravo na nastavak redovnog školovanja do 26. godine života.
- (8) Pravo upisa u prvi razred srednje škole imaju kandidati koji pored ostalih uvjeta iz ovog zakona ispunjavaju uvjet da do kraja tekuće godine ne navršavaju 18 godina života, odnosno učenici s teškoćama u razvoju i učenici s invaliditetom uz uvjet da do kraja tekuće godine ne navršavaju 22 godine života.
- (9) Izuzetno, pravo upisa u prvi razred srednje škole imaju i kandidati koji navršavaju ili imaju navršenih 18 godina života do kraja tekuće godine, uz preporuku nadležne službe socijalne zaštite ili ljekara specijaliste.

Član 63.

(Upis redovnih učenika u predškolski odjel i osnovnu školu)

- (1) Upis u predškolski odjel vrši se tokom cijele godine, u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 26/08, 21/09, 33/21 i 31/22) i provedbenim aktima koji regulišu djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja.
- (2) Upis u prvi razred osnovne škole počinje sa Javnim pozivom koji objavljuje direktor Centra na internet stranici Centra, nakasnije do 1. februara tekuće godine,
- (3) Upis učenika u prvi razred osnovne škole može se vršiti i u mjesecu augustu, a počinje sa Javnim pozivom koji objavljuje direktor Centra na internet stranici Centra, ali se zbog specifičnosti odgojno-obrazovnog rada upis u Centar vrši tokom cijele školske godine.
- (4) Prije upisa u osnovnu školu obavezna je procjena zrelosti djeteta.
- (5) Procjena zrelosti djeteta za polazak u osnovnu školu predstavlja stručni postupak kojim se utvrđuje nivo fizičkog, emocionalnog, socijalnog i kognitivnog razvoja djeteta, s ciljem davanja mišljenja o njegovoj spremnosti za uključivanje u odgojno-obrazovni proces.
- (6) Procjena zrelosti djeteta za polazak u osnovnu školu obuhvata:
 - a) procjenu fizičke zrelosti, odnosno zdravstvenog stanja i općeg tjelesnog razvoja djeteta,
 - b) procjenu kognitivne zrelosti koja podrazumijeva sposobnost razumijevanja, koncentracije i rješavanja problema,
 - c) procjenu emocionalne zrelosti koja podrazumijeva sposobnost upravljanja emocijama, samokontrolu i samopouzdanje,
 - d) procjenu socijalne zrelosti koja podrazumijeva sposobnost interakcije sa vršnjacima i prilagodljivost u grupi, finu motoriku koja se odnosi na sposobnost djeteta za precizne pokrete (pisanje, crtanje, okulomotorna koordinacija itd.)
 - e) i grubu motoriku koja uključuje veće pokrete tijela (trčanje, skakanje itd.).

- f) Za djecu s teškoćama, procjena zrelosti iz stava (6) ovog člana može imati odstupanja u odnosu na razvoj djeteta.
- (7) Procjenu zrelosti djeteta vrši Komisija za upis učenika u prvi razred osnovne škole (u daljem tekstu: Komisija) koju sačinjavaju: pedagog, psiholog, edukator-rehabilitator/defektolog i nastavnik razredne nastave.
- (8) Direktor, na prijedlog nastavničkog vijeća, za svaku školsku godinu imenuje Komisiju.
- (9) Tokom procjene zrelosti djeteta za polazak u osnovnu školu potrebno je prisustvo najmanje tri člana Komisije od kojih je obavezno prisustvo pedagoga i psihologa.
- (10) Procjena zrelosti djeteta provodi se u školi u skladu sa rasporedom koji je Komisija planirala i dogovorila unaprijed sa roditeljima, a u skladu sa propisanim zakonskim rokovima.
- (11) Komisija procjenu zrelosti djeteta vrši individualno ili u grupi od najviše četvero djece.
- (12) Ukoliko dijete prilikom procjene zrelosti ne pokaže spremnost i zrelost za upis u osnovnu školu, Komisija može uputiti dijete na ponovnu procjenu zrelosti u mjesecu avgustu.
- (13) Obaveza Komisije je da sa rezultatima procjene zrelosti djeteta upozna roditelja djeteta i nastavnika razredne nastave koji će voditi prvi razred.
- (14) Ako je dijete u starosnoj dobi kada stiče pravo i obavezu upisa u prvi razred osnovne škole, a nalazi se na bolničkom liječenju, na rehabilitaciji u zdravstvenoj instituciji, instituciji socijalne zaštite ili domu i ne može pristupiti procjeni zrelosti, roditelj je obavezan Komisiji donijeti potvrdu institucije ili organizacije u kojoj dijete trenutno boravi/liječi se da bi se naknadno izvršila procjena zrelosti djeteta.
- (15) Komisija može dati mišljenje o odgađanju upisa djeteta u osnovnu školu na temelju procijenjene zrelosti isključivo ukoliko je u najboljem interesu djeteta.
- (16) Na osnovu mišljenja iz stava (15) ovog člana dijete se može privremeno osloboditi upisa u redovnu školu najdalje do navršених sedam godina života.
- (17) Upis djeteta u prvi razred osnovne škole ne može se odgoditi ukoliko će dijete u toku školske godine napuniti sedam godina života.
- (18) Direktor škole donosi odluku o odgodi upisa djeteta u prvi razred osnovne škole na osnovu mišljenja Komisije iz stava (15) ovog člana.
- (19) Škola je dužna obavijestiti roditelje o odgodi upisa, kao i o preporukama za dodatnu podršku ili intervencije koje bi mogle pomoći djetetu da postane spremno za školu, a u najboljem interesu djeteta.
- (20) Odgoda polaska u školu može trajati jednu školsku godinu, nakon čega se vrši ponovna procjena zrelosti djeteta.
- (21) Roditelji imaju pravo na uvid u rezultate procjene i mogućnosti žalbe školskom odboru na odluku direktora iz stava (18) ovog člana u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke roditelju.
- (22) Odluka školskog odbora je konačna i protiv iste nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku do 30 dana od dana prijema odluke.
- (23) Ponovnoj procjeni zrelosti djeteta u slučaju odgođenog početka obrazovanja obavezno prisustvuje roditelj djeteta.
- (24) Direktor škole dužan je upoznati Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) o odgodi upisa.
- (25) Škola koja ima odgovarajuće prostorne i kadrovske uvjete može omogućiti upis u školu djetetu koje je mlađe od utvrđene starosne dobi predviđene za početak obaveznog odgoja i obrazovanja, uz pismeni zahtjev roditelja i ako škola, nakon što razmotri preporuke Komisije da mišljenje da je to u najboljem interesu djeteta.

- (26) Upis djeteta u osnovnu školu iz stava (25) ovog člana može se izvršiti samo ako dijete do kraja kalendarske godine puni šest godina života.
- (27) Izuzetno u odnosu na stav (26) ovog člana, uz stručno mišljenje komisije koju imenuje Ministarstvo može se izvršiti upis djeteta koje šest godina života puni poslije kraja kalendarske godine.
- (28) Procjeni zrelosti za prijevremeni upis djeteta obavezno prisustvuje roditelj djeteta, pedagog i psiholog.
- (29) Institut je obavezan vršiti stručna usavršavanja stručnih saradnika u pogledu odgode upisa i prijevremenog upisa u prvi razred osnovne škole.

Član 64.

(Dokumentacija za upis učenika u predškolski odjel i osnovnu školu)

- (1) Roditelj/staratelj/usvojitelj kod prijavljivanja djeteta za upis u predškolski odjel dostavlja: izvod iz matične knjige rođenih, ljekarsko uvjerenje o psihofizičkom stanju djeteta za upis u predškolski odjel s opisom poteškoća, kao i drugu raspoloživu dokumentaciju vezano za psihofizički stanje djeteta ili vrstu teškoće.
- (2) Roditelj/staratelj/ usvojitelj kod prijavljivanja djeteta za upis u osnovnu školu dostavlja: izvod iz matične knjige rođenih, ljekarsko uvjerenje o psihofizičkom stanju djeteta za upis u školu i zdravstvenom statusu s opisom poteškoća i uvjerenje/certifikat o pohađanju obaveznog predškolskog programa za djecu u godini pred polazak u školu, kao i drugu raspoloživu dokumentaciju vezano za psihofizički stanje djeteta ili vrstu teškoće.
- (3) Centar je obavezan da po obavljenom upisu školskih obveznika dostavi izvještaj o upisu Ministarstvu, Institutu i općini na čijem području se nalazi, najkasnije do 1. aprila za februarski upisni rok.

Član 65.

(Komisija za upis u predškolski odjel i osnovnu školu)

- (1) Procjenu zrelosti djeteta vrši Komisija za upis učenika u prvi razred osnovne škole (u daljem tekstu: Komisija) koju sačinjavaju: pedagog, psiholog, edukator-rehabilitator/defektolog i nastavnik razredne nastave.
- (2) Procjenu sposobnosti za upis u predškolski odjel obavlja komisija sastavljena od odgajatelja, defektologa odgovarajućeg profila, psihologa ili pedagoga i socijalnog radnika.
- (3) Komisiju iz stava (1) ovog člana za svaku školsku godinu, na prijedlog Nastavničkog vijeća, imenuje direktor Centra o čemu donosi rješenje.

Član 66.

(Izuzeci od redovnog pohađanja nastave)

- (1) Lice starije od 15 godina koje ne pohađa redovnu osnovnu školu može sticati osnovno obrazovanje u skladu s ovim zakonom i zakonom kojim se reguliše obrazovanje odraslih.
- (2) Učenik koji navrš 15 godina starosti nema obavezu da pohađa redovnu osnovnu školu. Za takvog učenika nastavničko vijeće škole u kojoj je učenik bio posljednji put upisan u saradnji sa Institutom izrađuje poseban plan za daljnje osnovno obrazovanje i prati realizaciju posebnog plana.
- (3) Učenik koji je mlađi od 15 godina, a za svojom generacijom zaostaje tri i više godina u redovnom školovanju, može biti izuzet od obaveze redovnog pohađanja nastave i bit će mu omogućeno polaganje razrednog ispita ukoliko je to u najboljem interesu učenika, a učenik može u svakom trenutku biti uključen u redovno pohađanje nastave.

(4) Služba za socijalnu zaštitu u uskoj saradnji sa školom u kojoj je učenik bio posljednji put upisan obavezuje se da vodi brigu o načinu završetka osnovnog obrazovanja ukoliko roditelji to nisu u mogućnosti.

(5) Po završetku osnovnog obrazovanja učenika iz st. (1), (2) i (3) ovog člana, Institut izrađuje posebni plan za srednje obrazovanje i prati realizaciju posebnog plana.

(6) O statusu učenika iz st. (1), (2) i (3) ovog člana škola je dužna obavijestiti Ministarstvo i Institut.

(7) Lice starije od 18 godina koje ne pohađa srednju školu može sticati osnovno obrazovanje u skladu s ovim zakonom i zakonom kojim se reguliše obrazovanje odraslih.

Član 67. **(Upis učenika u srednju školu)**

- (1) Pravo upisa u prvi razred redovnih srednjih škola imaju učenici koji se nalaze na rang listi primljenih učenika škole nakon realizacije prijave za upis u prvi razred srednje škole putem informacionog sistema EMIS.
- (2) Upis učenika u srednju školu Centra ne vrši se putem EMIS sistema.
- (3) Upis se vrši se na osnovu kriterija za upis redovnih učenika u prvi razred srednjih škola koje donosi Vlada Kantona Sarajevo.
- (4) Učenici se upisuju u prvi razred na osnovu javnog konkursa koji se objavljuje najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine.
- (5) Javni konkurs za upis učenika u prvi razred srednje škole sadrži:
 - a) plan upisa u prvi razred srednje škole (broj kandidata po školama i zanimanjima) i
 - b) kriterije za upis učenika u prvi razred.
- (6) Elemente iz stava (3) ovog člana utvrđuje Vlada, na prijedlog Ministarstva najkasnije do 30. marta tekuće godine i isti se može mijenjati samo uz saglasnost Vlade.
- (7) Učenik koji je u prvi razred srednje škole upisan u jednu srednju školu ne može biti upisan u drugu srednju školu u tekućoj školskoj godini, bez saglasnosti Ministarstva u izuzetnim slučajevima koji su propisani stavom (3) tačka b) ovog člana.
- (8) Nakon upisa učenika u srednju školu, osnovna škola iz koje učenik s invaliditetom ili teškoćama prelazi obavezna je na zahtjev srednje škole dostaviti pedagoški karton, izvještaj o implementaciji individualno prilagođenog programa i individualno tranzicijski plan srednjoj školi u koju je učenik upisan.
- (9) Upis učenika u srednju školu u Centru vrši se tokom cijele godine.

Član 68. **(Dokumentacija za upis učenika u srednju školu)**

Učenici koji se upisuju u prvi razred podnose sljedeća dokumenta:

- a) zahtjev za upis/obrazac,
- b) svjedodžbu o završenom IX razredu osnovne škole i uvjerenja o uspjehu u VI, VII i VIII razredu osnovne škole (originali),
- c) uvjerenje o uspjehu na eksternoj maturi,
- d) izvod iz matične knjige rođenih,
- e) druge dokumente relevantne za utvrđivanje broja bodova po Kriterijima za upis.

Član 69.
(Upis učenika u prvi razred srednje škole koji su osnovno obrazovanje završili izvan Kantona)

- (1) Učenici državljani BiH koji su završili osnovnu školu u BiH izvan Kantona upisuju se pod istim uvjetima kao i učenici s područja Kantona.
- (2) Izuzetno, djeca povratničke populacije u entitetu Republika Srpska i djeca porodica koje vraćaju iz dijaspore mogu biti upisana pod povoljnijim uslovima na osnovu odluke Vlade.
- (3) Djeca strani državljani mogu biti upisana pod povoljnijim uslovima na osnovu odluke Vlade.

Član 70.
(Prelazak učenika)

- (1) Prelazak učenika koji nije posljedica odgojno-disciplinske mjere iz jedne škole u drugu koja ostvaruje isti obrazovni program, vrši se na osnovu pisanog akta - prevodnice, uz obavezu škole iz koje učenik prelazi da u roku od dva dana od dana prijema zahtjeva za izdavanje prevodnice, elektronskim ili putem pošte dostavi prevodnicu školi u koju učenik prelazi.
- (2) Škola u koju učenik prelazi obavezna je da školu iz stava (1) ovog člana u roku od dva dana od dana upisa učenika obavijesti o statusu učenika.
- (3) Škola iz koje učenik odlazi ispisuje učenika u roku od sedam dana od dana prijema obavijesti o upisu učenika u drugu školu.
- (4) Ukoliko učenik iz neopravdanih razloga ne pohađa nastavu ili ne nastavi školovanje u narednom razredu u školi u kojoj je završio školovanje ili škola nema informacija o njegovom statusu, dužna je u roku od 15 dana pismenim putem obavijestiti službu za socijalni rad nadležne općine.
- (5) Dok se ne riješi pitanje statusa učenika iz stava (4) ovog člana škola je dužna voditi evidenciju o odsustvovanju učenika.
- (6) Prelazak učenika iz odjeljenja u odjeljenje iste škole, koji nije posljedica odgojno-disciplinske mjere, vrši se na obrazložen zahtjev roditelja učenika nastavničkom vijeću kao prvostepenom organu.
- (7) Roditelj ima pravo žalbe na odluku iz stava (6) ovog člana školskom odboru u roku od 15 dana od dana prijema iste.

Član 71.
(Preusmjeravanje učenika u srednjoj školi)

- (1) Redovan učenik srednje škole u četverogodišnjem trajanju, koji je tokom ukupnog dotadašnjeg srednjeg obrazovanja u učenju postigao najmanje prosječnu ocjenu opšteg

uspjeha "vrlodobar" na kraju školske godine i ima primjerno vladanje može podnijeti zahtjev za preusmjerenje u istoj ili drugoj srednjoj školi.

- (2) Redovan učenik, na zanimanju III stepena, koji je tokom ukupnog dotadašnjeg srednjeg obrazovanja u učenju postigao najmanje prosječnu ocjenu opšteg uspjeha "vrlodobar" na kraju školske godine i ima primjerno vladanje može podnijeti zahtjev za preusmjerenje na obrazovanje za zanimanje IV stepena u istoj ili drugoj srednjoj školi.
- (3) Izuzetno, iz razloga koje cijeni nastavničko vijeće škole u kojoj učenik traži preusmjerenje na zanimanju III ili IV stepena, na zahtjev učenika/roditelja, učenik se može preusmjeriti na zanimanje istog stepena, nižeg stepena ili višeg stepena, i sa manjim prosjekom općeg uspjeha i nižom ocjenom vladanja kako je definisano u st. (1) i (2) ovog člana.
- (4) Ukoliko u toku obrazovanja učenik zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred može se, uz njegov i pristanak roditelja, preusmjeriti na obrazovanje za zanimanje sa jednostavnijim programom.
- (5) Odluku za učenike iz st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana donosi nastavničko vijeće srednje škole, posebno uzimajući u obzir standarde i normative.
- (6) Na odluku nastavničkog vijeća može se izjaviti žalba školskom odboru. Odluka školskog odbora je konačna i protiv iste nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.
- (7) Preusmjerenje iz st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana podrazumijeva obavezu učenika da polaže dopunske ispite kao razliku predmeta, koju utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole.
- (8) Troškove polaganja dopunskih ispita, koji su posljedica promjene zanimanja u toku redovnog školovanja, snose roditelj učenika.
- (9) Izuzetno, školski odbor može osloboditi od plaćanja roditelja učenika iz stava (8) ovog člana ukoliko se radi o roditelju sa lošim socijalnim statusom.

Član 72. **(Ispisivanje učenika iz škole)**

- (1) Učenik se može ispisati iz škole:
 - a) kada prelazi u drugu srednju školu i
 - b) u drugim opravdanim slučajevima u skladu sa aktom koji donosi Ministarstvo.
- (2) Učenik iz stava (1) ovog člana može se ispisati iz škole najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu.
- (3) Maloljetnog učenika ispisuju roditelji, a punoljetni učenik ispisuje se sam, uz obavezu škole da pismeno obavijesti roditelja o ispisu učenika.

(4) Škola ispisanom učeniku izdaje uvjerenje o uspjehu postignutom u toku školske godine do dana ispisa.

(5) Obrazac uvjerenja iz stava (4) ovog člana propisan je pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije, koji donosi ministar, na prijedlog Instituta.

Član 73.

(Nadareni/talentovani učenici i učenici povratnici iz inostranstva)

(1) U Centru se realiziraju programi namijenjeni nadarenim i talentiranim učenicima i učenicima povratnicima iz inostranstva.

(2) Izuzetno, učeniku koji u prethodnom razredu ostvari odličan opći uspjeh i primjerno vladanje i ostvaruje izuzetne rezultate propisane programom za nadarene učenike, može se odobriti da završi dva razreda u toku jedne školske godine.

(3) Odluku iz stava (2) ovog člana donosi nastavničko vijeće.

(4) Za nadarene i talentirane učenike kao i učenike povratnike iz inostranstva programe iz stava (1) ovog člana donosi nastavničko vijeće uz prethodnu saglasnost roditelja za uključivanje učenika u program.

(5) Smjernice za izradu programa iz stava (1) ovog člana donosi Ministarstvo, na prijedlog Instituta.

Član 74.

(Sigurnost i zaštita učenika)

(1) U Centru se kontinuirano realiziraju sadržaji sa učenicima svih razreda usmjereni na prevenciju različitih oblika nasilja/neprihvatljivih oblika ponašanja, potiče dobrobit učenika i njihova zaštita u skladu sa propisom kojeg donosi Ministarstvo, na prijedlog Instituta.

(2) Nastavnici/stručni saradnici u toku realizacije odgojno-obrazovnog rada prepoznaju faktore rizika koji mogu narušiti najbolji interes djeteta i osiguravaju pravovremenu stručnu podršku i tretman.

(3) Centar u saradnji sa roditeljem učenika i uz podršku drugih institucija u zajednici (nadležni centar za socijalni rad, centar za mentalno zdravlje, nadležna policijska uprava) prati psihosocijalno stanje učenika i preduzima mjere da svaki učenik dobije pomoć i podršku potrebnu za prevazilaženje takvih problema.

(4) Centar je obavezan:

a) stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj, te dobrobit učenika,

b) pružati savjetodavni rad učenicima,

c) pravovremeno uočiti određene faktore rizika koji mogu ugroziti psihofizičku dobrobit učenika,

d) sprječavati neprihvatljive oblike ponašanja,

- e) brinuti se o sigurnosti učenika,
- f) osigurati uvjete za uspješnost svakog učenika u učenju i vladanju,
- g) pratiti zdravstveno stanje učenika dok boravi u školi i o tome obavještavati roditelje i
- h) voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja i/ili drugim faktorima koji mogu ugroziti najbolji interes učenika i zaštititi učenika, te provoditi mjere odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenika u skladu sa propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 75.

(Prava i obaveza zaštite prava učenika)

- (1) Centar je obavezan na početku školske godine upoznati učenike, roditelje učenika i nastavnike, s njihovim pravima, dužnostima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima, kao i o nadležnostima određenih institucija za rješavanje problema.
- (2) Svi učesnici odgojno-obrazovnog rada i svi radnici Centra dužni su preduzimati mjere zaštite prava učenika, te o svakom kršenju tih prava, posebno o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, cyber nasilja, seksualnog nasilja, zanemarivanja ili nemarnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah obavijestiti direktora koji je dužan postupiti u skladu sa zakonom.
- (3) U Centru se ne dozvoljava bilo koji oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili bilo kojeg oblika ponašanja koji narušava psihofizičko zdravlje učenika.
- (4) U slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.
- (5) Centar je obavezan postupati u skladu sa Smjernicama za postupanje u slučajevima nasilja nad djecom u BiH.
- (6) Centar je obavezan odmah po saznanju da postoji mogućnost da je ugrožen najbolji interes djeteta (npr. nasilje nad ili među djecom, zanemarivanje, i sl.) organizirati multisektorski sastanak kojem u isto vrijeme prisustvuju: roditelji svih uključenih učenika, stručna služba škole, direktor škole, razrednik/razrednici, predstavnik nadležne službe za socijalni rad, predstavnik nadležne policijske uprave, predstavnik nadležnog centra za mentalno zdravlje i predstavnici drugih službi u zajednici, u cilju izrade Individualnog plana podrške i Individualnog plana brige.
- (7) Izrada individualnog plana podrške i Individualnog plana brige iz stava (6) ovog člana u cilju zaštite učenika i pružanja odgojne podrške i stručnog tretmana bliže se propisuju propisom koji donosi Ministarstvo.
- (8) Zapisnik sa održanog multisektorskog sastanka iz stava (6) ovog člana škola je u obavezi dostaviti Ministarstvu i Institutu.
- (9) Ministarstvo donosi bliži propis o načinu postupanja lica iz stava (2) ovog člana u preduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave kršenja tih prava nadležnim tijelima.

Član 76.
(Prevoz i ishrana učenika)

(1) Kanton u saradnji sa Gradom Sarajevo, općinama i drugim zainteresovanim subjektima obezbjeđuje sredstva za finansiranje troškova prevoza učenika osnovnih i srednjih škola sa područja Kantona.

(2) Prijevoz učenika može se organizovati u sistemu organizovanog linijskog prijevoza putnika ili vanlinijskog prijevoza putnika.

(3) Svi učenici osnovne i srednje škole imaju pravo na besplatan javni linijski prijevoz tokom cijele školske godine.

(4) Učenik osnovne škole kao javne ustanove ima pravo na besplatan vanlinijski prijevoz ukoliko:

a) stanuje na udaljenosti većoj od dva kilometra od škole koju pohađa,

b) pohađa školu koja pripada školskom području ili pohađa školu koja je fizički najbliža mjestu stanovanja, a po mjestu stanovanja ne pripada školskom području i

c) nema organizovan sistem redovnog linijskog prijevoza putnika kojim bi zadovoljio potrebu odlaska u školu i povratka iz škole.

(5) U slučaju da učenik ima većih problema u kretanju, ima pravo na besplatan prijevoz i na manjoj udaljenosti od dva kilometra od škole koju pohađa i mjesta stanovanja učenika, i to korištenjem prijevoza kako je organiziran u školi koju pohađa i za učenike koji stanuju na udaljenosti većoj od dva kilometra.

(6) Učenici sa teškoćama i učenici sa invaliditetom koji pohađaju centre ili druge obrazovne ustanove i nemaju posebno organizovan prijevoz za učenike, osigurava se naknada za prijevoz za učenika sa teškoćama/učenika sa invaliditetom i njegovog pratioca, i to korištenjem prava na jedan od načina kako slijedi:

a) ukoliko učenik ima mogućnost korištenja javnog linijskog prijevoza putnika odobriti sredstva za kupovinu mjesečnog kupona za učenika i pratioca i

b) ukoliko učenik nema mogućnost korištenja javnog linijskog prijevoza putnika odobriti sredstva u visini troškova goriva po pređenom kilometru.

(7) Pravo iz st. (4) i (6) ovog člana regulira se posebnim sporazumom o saradnji između Ministarstva, resornog ministarstva za saobraćaj i jedinice lokalne samouprave.

(8) U Centru se organizuje ishrana učenika u skladu sa pravilnikom kojeg donosi ministar.

Član 77.
(Vijeće učenika)

(1) U školi se osniva vijeće učenika koje čine predstavnici učenika svakog odjeljenja škole izuzev učenika I, II i III razreda osnovne škole.

(2) Uloga vijeća učenika je:

- a) promoviranje interesa i vrijednosti škole u zajednici na čijem području se nalazi škola,
- b) prezentiranje stavova učenika nastavničkom vijeću,
- c) podsticanje angažiranosti učenika u radu škole i
- d) informiranje školskog odbora o svojim stavovima, kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Član 78.

(Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje)

- (1) U osnovnoj školi, osim obrazovanja školskih obveznika, moguće je realizirati i programe osnovnog obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja.
- (2) U srednjoj školi, osim realiziranja programa općegobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, mogu se realizirati i programi obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, u skladu sa zakonom koji reguliše obrazovanje odraslih na području Kantona Sarajevo.
- (3) Programi obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja iz st. (1) i (2) ovog člana, donose se u skladu sa zakonom koji reguliše obrazovanje odraslih u Kantonu Sarajevo.
- (4) Troškove realiziranja programa osnovnog obrazovanja odraslih, iz stava (1) ovog člana, kao i troškove prevoza polaznika programa osnovnog obrazovanja odraslih ukoliko nisu u radnom odnosu, snosi Ministarstvo.
- (5) Prihodi koje škola ostvari od obrazovanja odraslih vlastiti su prihodi škole.

Član 79.

(Nastavak obrazovanja u Kantonu, državljana BiH koji su dio obrazovanja stekli u inostranstvu i stranih državljana)

- (1) Državljeni BiH koji su dio obrazovanja stekli u inostranstvu, te strani državljani i lica bez državljanstva, mogu podnijeti zahtjev za upis u Centar uz obavezu provođenja nostrifikacije i ekvivalencije svjedodžbi na osnovu kojih se upisuju, u skladu sa zakonom.
- (2) Ako se prilikom ekvivalencije svjedodžbi utvrdi da se program u inostranstvu bitno razlikuje od nastavnih planova i programa škole u kojoj učenik namjerava nastaviti školovanje, nastavničko vijeće izrađuje poseban program koji važi za tekuću školsku godinu i koji ima za cilj da olakša tranziciju u nastavni plan i program Kantona.
- (3) Nostrifikaciju i ekvivalenciju vrši Ministarstvo u skladu sa pravilnikom kojeg donosi ministar za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar).
- (4) Učenici Centra u Kantonu koji su dio obrazovanja stekli u inostranstvu po programu međunarodne razmjene učenika i imaju sertifikat/uvjerenje, diplomu i/ili drugi dokument o priznanju o uspješno završenom završetku međunarodnog programa razmjene, nemaju

obavezu pohađanja posebnog programa iz stava (2) ovog člana, niti imaju obavezu polaganja razlike predmeta.

(5) Strani državljani, lica bez državljanstva i lica kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH imaju pravo na sticanje obrazovanja u skladu sa ovim zakonom i važećim propisima, u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je BiH zaključila sa drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama, onda kada se može osnovano zaključiti da će takva lica u BiH boraviti duže od tri mjeseca.

(6) Na zahtjev lica iz stava (1) ovog člana Centar je obavezan donijeti pozitivnu odluku kojom se zahtjev prihvata, ukoliko realizira obrazovanje za isto ili srodno zanimanje i ukoliko prijem učenika ne dovodi do kršenja standarda i normativa u dijelu u kojem se propisuje broj učenika u odjeljenju.

(7) Ukoliko nastavničko vijeće Centra donese negativnu odluku sa obrazloženjem kojom se zahtjev lica iz stava (1) ovog člana odbija, obavezno je istu dostaviti podnosiocu zahtjeva, Ministarstvu i prosvjetnoj inspekciji.

(8) Na odluku nastavničkog vijeća iz stava (7) ovog člana, može se izjaviti žalba Ministarstvu. Odluka Ministarstva je konačna i protiv iste nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

Član 80.

(Odgoj, obrazovanje i rehabilitacija učenika sa teškoćama)

- (1) U centru se realizira nastavni plan i program za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju učenika sa teškoćama i učenika sa invaliditetom, u skladu sa odgojno-obrazovnim potrebama učenika centra.
- (2) U centru se predlaže, usvaja i realizira Individualno-prilagođeni program (IPP) za svakog učenika centra, u skladu sa pravilnikom koji na prijedlog Instituta, donosi ministar.
- (3) U centru se realiziraju programi podrške učenicima centra kojima se obezbjeđuje odgojno-obrazovno napredovanje učenika, a s ciljem njihovog uključivanja u redovne škole.
- (4) Putem centara moguće je realizirati programe profesionalnog razvoja i stručnog usavršavanja direktora, nastavnika, saradnika, stručnih saradnika, asistenata u nastavi i roditelja učenika, u skladu sa pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju kojeg donosi ministar i planom i programom stručnog usavršavanja kojeg donosi Ministarstvo, na prijedlog Instituta.

Član 81.

(Upis učenika sa teškoćama u centar)

- (1) Upis u centre vrši se tokom cijele školske godine u skladu sa planom upisa kojeg prije početka školske godine donosi Ministarstvo.
- (2) Komisija za upis donosi svoje mišljenje o primjerenom obliku i programu školovanja u roku od najkraće deset dana a najduže tri mjeseca koliko može trajati proces opservacije učenika.
- (3) Učenik za vrijeme opservacije mora biti upisan u centar.

(4) U toku procesa opservacije učenika centar je u obavezi redovno informisati roditelje učenika i redovno ih konsultovati.

Član 82. **(Učenici sa specijalnim statusom)**

(1) Učenik može imati specijalni status.

(2) Specijalni status iz stava (1) ovog člana mogu ostvariti učenici koji su proglašeni perspektivnim i vrhunskim sportistima, izuzetnim umjetničkim talentima ili nadarenim učenicima s vrhunskim rezultatima na kantonalnom, federalnom, državnom ili međunarodnom takmičenju.

(3) Centar dodjeljuje specijalni status na osnovu odluke Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo o proglašenju učenika perspektivnim ili vrhunskim sportistom, odnosno odluke Ministarstva o proglašenju učenika izuzetnim talentom i nadarenim učenikom, u skladu sa ostvarenim rezultatima.

(4) Specijalni status se potvrđuje odlukom nastavničkog vijeća Centra, a na osnovu odluka koje donose ministarstva iz stava (3) ovog člana.

(5) Na osnovu odluke iz stava (4) ovog člana, Centar će učenicima sa specijalnim statusom odobriti dugoročno ili kratkoročno odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima, u skladu s pravilima škole.

(6) Centar može učenicima sa specijalnim statusom dati mogućnost da završe odgovarajući razred putem praćenja nastave i ocjenjivanja, odnosno organiziranjem instruktivno-konsultativne nastave u školi i/ili online i polaganja predmetnih ispita ili razrednog ispita u toku školske godine.

Član 83. **(Polaganje predmetnog i razrednog ispita)**

(1) Učenik koji iz opravdanih razloga (bolest u dužem trajanju, status perspektivnog sportiste i u drugim opravdanim slučajevima) nije mogao redovno pohađati nastavu, tj. koji je izostao više od jedne četvrtine od fonda nastavnih sati predviđenih nastavnim planom i programom za određeni predmet ili je izostao više od jedne četvrtine ukupnog fonda sati za razred, te kao posljedicu toga nije mogao biti ocijenjen dovoljnim brojem ocjena u skladu sa zakonom, upućuje se na polaganje predmetnog odnosno razrednog ispita iz jednog ili više predmeta u toku školske godine, kako bi u redovnom roku završio odgovarajući razred škole.

(2) Ako učenik zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga ne pristupi popravnom ili predmetnom, odnosno razrednom ispitu u propisanim rokovima, škola mu je dužna omogućiti polaganje ispita nakon prestanka razloga zbog kojeg nije pristupio ispitu.

(3) Nakon uspješno položenih ispita iz stava (2) ovog člana učenik može nastaviti obrazovanje u višem razredu.

(4) Nastavničko vijeće, u svakom konkretnom slučaju, cijeni opravdanost razloga nepohađanja nastave, donosi odluku o potrebi polaganja ispita i procjenjuje opravdanost razloga iz stava (2) ovog člana.

(5) Na odluku nastavničkog vijeća učenik, odnosno njegov roditelj ima pravo žalbe školskom odboru. Odluka školskog odbora je konačna i protiv iste nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

(6) Bliži propis o polaganju razrednih i predmetnih ispita, na prijedlog Instituta, donosi Ministarstvo.

Član 84.

(Prevođenje učenika u naredni razred i ponavljanje razreda)

(1) Učenik nije s uspjehom završio razred ako na kraju školske godine ima zaključnu ocjenu nedovoljan (1) ili je neocijenjen u skladu sa članom 83. Pravila.

(2) Učenici I razreda osnovne škole čija postignuća na osnovu opisnog ocjenjivanja na kraju nastavne godine nisu zadovoljavajuća, odnosno učenici II i III razreda osnovne škole koji na kraju nastavne godine imaju jednu ili više ocjena nedovoljan (1) prevode se u naredni razred.

(3) Učenik iz stava (2) ovog člana koji po treći put stekne uvjet za prevođenje u naredni razred ponavlja razred koji je posljednji pohađao.

(4) Roditelji učenika iz stava (2) ovog člana mogu zahtijevati da njihovo dijete ponavlja razred bez obzira na sticanje uvjeta za prevođenje u naredni razred o čemu odluku donosi nastavničko vijeće škole.

(5) Učenik od IV do VIII razreda redovne osnovne škole i učenik razreda koji nije završni razred srednje škole, a koji na kraju nastavne godine ima jednu ili dvije ocjene nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.

(6) Učenik IX razreda redovne osnovne škole i završnog razreda srednje škole koji na kraju nastavne godine imaju jednu ocjenu nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit u junskom ispitnom roku, a dvije ocjene nedovoljan (1) upućuju se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku u skladu sa pravilnikom koji, na prijedlog Instituta, donosi Ministarstvo.

(7) Prije polaganja popravnog ispita škola je dužna organizirati instruktivnu nastavu za učenika.

(8) Učenik koji na popravnom ispitu ne postigne ocjenu najmanje dovoljan (2) ponavlja razred.

(10) Učenik od IV do IX razreda redovne osnovne škole i učenik srednje škole, koji na kraju nastavne godine ima više od dvije ocjene nedovoljan (1), ponavlja razred.

Član 85.
(Individualiziranje nastavnih sadržaja)

- (1) Učenik koji iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u realizaciji nastavnih sadržaja iz predmeta Tjelesni i zdravstveni odgoj/Sport, bit će privremeno ili trajno izuzet iz tih aktivnosti.
- (2) Na osnovu mišljenja nadležne zdravstvene ustanove, učenik ne učestvuje u realizaciji sadržaja iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ako se stav (1) ovog člana primjenjuje na nastavni predmet, učenik će iz tog predmeta dobiti ocjenu na osnovu drugih sadržaja predmeta iz kojih učenik nije izuzet.
- (4) Odluku o izuzimanju učenika iz određenih aktivnosti na period do dvije sedmice donosi predmetni nastavnik, a preko tog perioda nastavničko vijeće, na osnovu nalaza nadležne zdravstvene ustanove.
- (5) Ukoliko u toku školske godine dođe do promjene zdravstvenih okolnosti učenika, na osnovu mišljenja nadležne zdravstvene ustanove, pristupa se individualiziranom procesu nastave iz predmeta Tjelesni i zdravstveni odgoj/Sport.

Član 86.
(Ocjenjivanje znanja učenika)

- (1) Ocjenjivanje učenika se vrši javno i kontinuirano.
- (2) Učenici I razreda u osnovnoj školi centra se, na osnovu definiranih ishoda pojedinih predmeta, definiranih nastavnim planom i programom, opisno ocjenjuju.
- (3) Od II razreda u osnovnoj školi centra, i u srednjoj školi Centra učenici se ocjenjuju brojčanim ocjenama: odličan (5), vrlodobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).
- (4) Ministar donosi pravilnik o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika.

Član 87.
(Ocjene iz vladanja)

- (1) Vladanje učenika se ocjenjuje od početka četvrtog razreda u osnovnoj školi Centra.
- (2) U srednjoj školi Centra ocjenjuje se vladanje učenika tokom cjelokupnog školovanja.
- (3) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlodobre, dobro, zadovoljava i loše.
- (4) Ocjenu iz vladanja utvrđuje: odjeljsko vijeće na prijedlog razrednika, direktor na prijedlog odjeljskog vijeća i nastavničko vijeće na prijedlog direktora ili odjeljskog vijeća.
- (5) U javne isprave u koje se upisuje opći uspjeh učenika, upisuje se i ocjena iz vladanja. Ocjena vladanje učenika je neovisna od ocjene općeg uspjeha učenika.

Član 88.
(Zaključivanje ocjena)

- (1) Prilikom zaključivanja ocjena iz nastavnih predmeta, pored numeričkih ocjena koje je učenik imao tokom godine, uzima se u obzir i nastavnikova pedagoška procjena napredovanja, rada i zalaganja učenika.

- (2) Opći uspjeh učenika i rezultati postignuća učenika iz nastavnih predmeta utvrđuju se na kraju svakog polugodišta i nakon popravnih ispita.
- (3) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena iz svih nastavnih predmeta koji se ocjenjuju brojčano.
- (4) Ocjenu iz nastavnih predmeta na kraju svakog polugodišta obavezno zaključuje i učenicima javno u odjeljenju saopćava predmetni nastavnik, a u slučaju njegove spriječenosti nastavnik kojeg ovlasti direktor.
- (5) Odjeljensko vijeće škole sredinom oba polugodišta i na kraju svakog polugodišta vrši analizu realizacije nastavnog plana i programa, s osvrtom na postignuća učenika i kontinuitet u ocjenjivanju. Nastavničko vijeće razmatra analizu i usvaja odgovarajuće zaključke.
- (6) Učenik je ostvario pozitivan opći uspjeh na kraju polugodišta, odnosno na kraju školske godine, ukoliko iz pojedinačnih predmeta nema ocjenu nedovoljan (1).
- (7) Učenik je, nakon zaključivanja ocjena iz svih nastavnih predmeta, završio razred:
 - a) odličnim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 4,50,
 - b) vrlodobrim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 3,50,
 - c) dobrim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 2,50 i
 - d) dovoljnim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 2,00.
- (8) U javne isprave u koje se upisuje opći uspjeh učenika, pored ocjene odličan, vrlodobar, dobar i dovoljan, upisuje se i prosječna ocjena općeg uspjeha zaokružena na dvije decimale.

Član 89.

(Ulaganje prigovora na zaključnu ocjenu)

- (1) Roditelj učenika ima pravo prigovora na zaključnu pojedinačnu ocjenu na kraju nastavne godine, odnosno na kraju provedenog popravnog ispita.
- (2) Prigovor se podnosi odjeljenskom vijeću, u roku od tri radna dana od dana zvanične podjele javnih isprava (uvjerenja ili svjedočanstva/diplome), odnosno od dana polaganja popravnog/predmetnog ili razrednog ispita. Prigovorom se može tražiti i izuzeće predmetnog nastavnika u vezi sa stavom (7) ovog člana.
- (3) Odjeljensko vijeće obavezno je svaki prigovor razmotriti najkasnije dva dana od prijema prigovora i o istom sačiniti mišljenje.
- (4) (Odjeljensko vijeće obavezno je izvršiti analizu zaključenih ocjena predmetnog nastavnika i u slučaju nepravilnosti o tome sačiniti mišljenje.
- (5) Odjeljensko vijeće odmah dostavlja prigovor i mišljenje iz st. (3) i (4) ovog člana nastavničkom vijeću na odlučivanje.
- (6) Nastavničko vijeće obavezno je u roku od tri dana od dana dostavljanja prigovora i mišljenja iz stava (5) ovog člana donijeti odgovarajuću odluku.
- (7) Ako nastavničko vijeće donese odluku o usvajanju prigovora, koja podrazumijeva potrebu provjere znanja učenika, obavezno je imenovati komisiju za provjeru znanja.
- (8) Komisija iz stava (7) ovog člana obavezna je izvršiti provjeru znanja učenika u roku od dva dana od dana donošenja odluke.
- (9) Komisija iz stava (7) ovog člana obavezna je izvršiti provjeru znanja učenika u roku od dva dana od dana donošenja odluke.
- (10) Ocjena komisije je konačna.
- (11) Ako nastavničko vijeće donese odluku o odbijanju prigovora, ista je konačna.

IX DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

Član 90.

(Dokumentacija i evidencija)

- (1) U Centru se u elektronskom i/ili materijalnom obliku vodi dokumentacija i evidencija u skladu sa propisom koji donosi Ministarstvo.
- (2) Direktor, pomoćnik direktora, nastavnici, saradnici i stručni saradnici obavezni su uredno i blagovremeno voditi dokumentaciju i evidenciju i odgovorni su za ažurnost njihovog vođenja.
- (3) Podaci u matičnoj knjizi trajne su vrijednosti.
- (4) Škola učeniku izdaje javnu ispravu.

Član 91.

(Vrsta i način vođenja evidencije)

- (1) Škola vodi evidenciju o:
 - a) učeniku,
 - b) djeci upisanoj u predškolski odjel,
 - c) uspjehu učenika u učenju, vladanju i izostancima,
 - d) odgojno-obrazovnom radu,
 - e) radnicima,
 - f) školskom inventaru,
 - g) školskom prostoru i drugo.
- (2) Evidencija iz stava (1) tačka a) b) c) i d) ovog člana vodi se u elektronskom i/ili materijalnom obliku u skladu sa Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika, Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi, Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dokumentacije u predškolskoj ustanovi.

Član 92.

(Informacioni sistem upravljanja u obrazovanju i obrazovni identifikator)

- (1) S ciljem efikasnog funkcioniranja odgojno-obrazovnog sistema dio evidencije vodi se kroz sistem "Education Management Information System" (u daljem tekstu: EMIS), koji, u svojstvu vlasnika, uspostavlja i kojim upravlja Ministarstvo.
- (2) EMIS je sistem za prikupljanje, obradu i generisanje podataka i izvještaja, a sastoji se od dva nivoa baza podataka:
 - a) školska baza, za čiji rad je zaduženo EMIS odgovorno lice u školi koje brine o njegovom funkcioniranju i
 - b) ministarska baza za čiji rad je zaduženo EMIS odgovorno lice u Ministarstvu.
- (3) Ministarsku bazu podataka čine objedinjene baze svih škola koje se vode kao pojedinačne baze podataka.
- (4) Obrada ličnih podataka u EMIS sistemu vrši se uz korištenje obaveznih mjera tehničke zaštite, koje uključuju pohranu u bazu podataka i pristup serveru, preko mreže kontrolisane sa firewall-om. Podaci o prenosu od udaljenih korisničkih računara do servera i obratno zaštićeni su od prisluškivanja i izmjene. Zaštita se provodi upotrebom kriptografije, upotrebom HTTPS.
- (5) Za potrebe vođenja informacionog sistema upravljanja u obrazovanju (EMIS sistema) iz ovog člana i propisa koji reguliše zaštitu ličnih podataka dodjeljuje se obrazovni

identifikator (u daljem tekstu: oID) učeniku i zaposlenom, koji učenike prati kroz sve nivoe obrazovanja.

- (6) Obrazovni identifikator predstavlja individualnu i neponovljivu oznaku koja se sastoji od 12 karaktera i koja se dodjeljuje učeniku i zaposlenom u automatiziranom postupku preko EMIS sistema, pri prvom upisu u Školu.
- (7) Obrazovni identifikator se dodjeljuje i učeniku stranom državljaninu, licu bez državljanstva, prognanom i raseljenom licu.
- (8) Prilikom automatskog dodjeljivanja oID-a Škola unosi podatke u EMIS sistemu o identitetu učenika: ime, prezime, ime roditelja, jedinstveni matični broj građanina, drugi identifikacioni broj za lice koje nije upisano u matičnu knjigu rođenih Bosne i Hercegovine.

Član 93.

(Način prikupljanja podataka za evidenciju)

- (1) Lične podatke, koji se prikupljaju i obrađuju u EMIS-u, a potiču iz javnih isprava, dostavljaju Školi roditelji, odnosno radnici lično. Izuzetno, podatke iz javnih isprava Škola ili Ministarstvo može pribaviti po službenoj dužnosti.
- (2) Izuzetno, lični podaci koji se obrađuju u EMIS sistemu zavisno od prirode tih podataka mogu biti pribavljeni na propisanom obrascu EMIS, kao izjave i izjašnjenja roditelja.
- (3) Na osnovu podataka unesenih u EMIS Škola izdaje javne isprave.

Član 94.

(Vođenje evidencije i dokumentacije)

- (1) Evidencija se vodi na bosanskom jeziku ili hrvatskom jeziku ili srpskom jeziku, latiničnim pismom u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Podaci u EMIS-u ažuriraju se na dan nastanka promjene, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.
- (3) Škola je dužna izvršiti izmjene u skladu sa Pravilnikom o primjeni informacionog sistema EMIS u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Sarajevo i Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika.

Član 95.

(Rokovi čuvanja podataka)

- (1) Matična knjiga i elektronska dokumentacija sa ličnim podacima učenika i njihovom uspjehu čuvaju se trajno.
- (2) Podaci iz drugih evidencija čuvaju se pet godina.

Član 96.

(Duplikat svjedodžbi i diploma)

- (1) Na zahtjev učenika, njegovog roditelja, odnosno staratelja, Škola izdaje duplikat svjedodžbe/diplome na propisanom obrascu na osnovu podataka iz matične knjige, a u

matičnoj knjizi se obavezno navodi djelovodni broj i datum izdavanja duplikata svjedodžbe.

- (2) Na duplikatu svjedodžbe/diplome obavezno se navodi da se radi o duplikatu, a na poledini se stavlja djelovodni broj, datum izdavanja i pečat Škole kojim se ovjerava potpis direktora.
- (3) Rok za izdavanje duplikata svjedodžbe je 15 dana od dana podnošenja zahtjeva pod uslovom da su u zahtjevu za izdavanje duplikata pored ličnih podataka navedeni i podaci o školskoj godini upisa i godinama pohađanja nastave u Školi i kada je uz zahtjev dostavljena potvrda o proglašenju originala nevažećim i administrativne taksene marke iz stava (4) ovog člana.
- (4) Centar će po zahtjevu za izdavanje prijepisa/duplikata svjedodžbe/diplome tražit od podnosioca zahtjeva prilikom izdavanja navedenih isprava da plate taksu koja se plaća u administrativnim taksenim markama u iznosu definisanom Zakonom o administrativnim taksama Kantona Sarajevo, ukoliko podnosilac zahtjeva nije oslobođen od istih shodno odredbama navedenog Zakona a koje se odnose na oslobađanje od plaćanja taksi.

Član 97.

(Priznanja, pohvale i nagrade)

Učeniku koji postiže izuzetne rezultate u odgojno-obrazovnom procesu, vannastavnim i drugim aktivnostima, Centar može dodjeljivati priznanja, pohvale i nagrade, pod uslovima i na način utvrđen pravilnikom koji donosi Školski odbor na prijedlog Nastavničkog vijeća Centra.

X PRAVA I DUŽNOSTI UČENIKA

Član 98.

(Povrede dužnosti učenika)

- (1) Učenici su dužni izvršavati svoje obaveze i poštovati utvrđena Pravila o kućnom redu.
- (2) Učeniku koji učini povrede dužnosti utvrđene Zakonom, ovim Pravilima i Pravilnikom o kućnom redu, mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere.
- (3) Učenik je odgovoran za one povrede učeničke dužnosti koje su u momentu izvršenja bile predviđene Zakonom, ovim Pravilima i drugim aktima.
- (4) Odgojno-disciplinska mjera ima odgojni karakter i izriče se učenicima za slučaj utvrđene povrede učeničke dužnosti.

Član 99.

(Teže povrede dužnosti učenika)

- (1) U toku školske godine učeniku od IV razreda osnovne škole se posebnim rješenjem izriču odgojno-disciplinske mjere za učinjene teže povrede učeničkih dužnosti
- (2) Teže povrede dužnosti učenika su:
 - a) neopravdano izostajanje sa nastave,
 - b) krađa,
 - c) konzumiranje, podsticanje na konzumiranje, odnosno pomaganje učeniku u upotrebi alkohola, duhanskih proizvoda ili svih vrsta narkotika, ostalih proizvoda za pušenje i proizvoda koji izazivaju nikotinsku ovisnost,
 - d) izazivanje, podstrekavanje ili učestvovanje u tuči,
 - e) posjedovanje oružja ili hladnog oruđa,

- f) izazivanje nacionalne, etničke, spolne diskriminacije, rasne ili vjerske netrpeljivosti,
- g) zloupotreba sredstava komunikacije i postavljanje neprimjerenih sadržaja na edukativnim platformama i drugim javnim platformama,
- h) prepravka podataka u javnim ispravama koje izdaje škola,
- i) neovlašteni pristup EMIS-u, eDnevniku, platformi za realizaciju online nastave koju koristi Centar,
- j) lažno dojavljivanje o postavljanju minsko eksplozivnih sredstava, pomaganje, učešće u navedenim radnjama, te iniciranje lažne dojave i uzbunjivanja,
- k) prepravljanje podataka na ispričnicama ili ljekarskim uvjerenjima, potvrđama o učešću na pripremama ili takmičenju, i sl.
- l) nanošenje tjelesnih povreda drugom učeniku, nastavniku ili drugom radniku Centra,
- m) dolazak na nastavu pod dejstvom alkohola i narkotika
- n) dostavljanje ispričnica koje nisu evidentirane u zdravstvenom kartonu učenika,
- o) učestvovanje u iznuđivanju novca i ličnih stvari,
- p) nepoštivanje Zakona, Pravila, Pravilnika o kućnom redu i drugih akata Škole
- q) nedolično ponašanje prema učenicima, nastavnicima i radnicima,
- r) nemaran odnos prema radu, učenju i aktivnostima u školi,
- s) neprimjeren odnos prema drugim učenicima, nastavnicima i drugim radnicima Centra i školskoj imovini,
- t) dovođenje u zgradu i dvorište škole nepoznatih osoba koje mogu narušavati red i prouzrokovati opasnost za druge učenike,
- u) namjerno nanošenje materijalne štete, uništavanje školskog inventara i opreme,
- v) snimanje kamerom, mobilnim telefonom ili na drugi način bez pristanka učenika, nastavnika ili drugih radnika Centra ili prenošenje takvog snimka trećim licima, a koji za posljedicu imaju povredu ugleda, časti i dostojanstva učenika i/ili radnika Centra.
- w) nasilje putem Interneta izraženo prema učenicima i/ili zaposlenicima Centra,
- x) onemogućavanje funkcionisanja računara, projektora i prateće opreme, računarske opreme i priključnih kablova u učionicama i kabinetima Centra.
- y) bezrazložno aktiviranje protivpožarnog aparata.

Član 100.

(Lakše povrede dužnosti učenika)

Lakše povrede dužnosti učenika su:

- a) nepridržavanje Pravilnika o kućnom redu, kodeksa oblačenja i etičkih načela,
- b) često kašnjenje na nastavu,
- c) ometanje nastavnika u izvođenju nastave,
- d) nekorektno ponašanje prema učenicima, nastavnicima i drugim zaposlenicima Centra,
- e) korištenje mobitela na nastavi, neovlašteno snimanje i objavljivanje,
- f) nepoštivanje odluka Nastavničkog vijeća i drugih organa Škole,
- g) izlazak sa časa bez odobrenja predmetnog nastavnika, samovoljno napuštanje časa,
- h) kolektivno napuštanje nastave,
- i) izbjegavanje prisustvovanja času iz određenog/ih predmeta,
- j) odbijanje odlaska u pedagoško-psihološku službu ili kod rukovodstva Centra, ako predmetni nastavnik navedeni odlazak smatra potrebnim,
- k) ometanje drugih učenika u učenju i praćenju nastave,
- l) ostavljanje/držanje mobilnog telefona i/ili drugog elektronskog uređaja na školskoj klupi ili pod klupom, u ruci/rukama, osim ako je predmetni nastavnik dozvolio korištenje istih kao sredstvo za realizaciju nastavnog časa,
- m) poticanje drugih učenika na negativno i neprihvatljivo ponašanje,

n) vrijeđanje ugleda nastavnika, učenika i ostalih zaposlenika Centra.

Član 101. (Odgojno-disciplinske mjere)

- (1) Za lakše i teže povrede dužnosti učenika mogu se izreći slijedeće odgojno-disciplinske mjere, koje povlače i odgovarajuću ocjenu iz vladanja:
 - a) ukor razrednika – ocjena iz vladanja « vrlodobar »
 - b) ukor Odjeljenjskog vijeća – ocjena iz vladanja « dobar »
 - c) ukor direktora – ocjena iz vladanja « zadovoljava »
 - d) ukor Nastavničkog vijeća – ocjena iz vladanja » loše »
 - e) premještaj u drugo odjeljenje (ako postoji mogućnost)
 - f) premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona
 - g) isključenje iz srednje škole.
- (2) Mjera premještanja u drugu najbližu školu na području općine, odnosno Kantona, može se izreći dva puta samo za učenike od petog do devetog razreda osnovne škole, isključivo nakon što su prethodno preduzete sve odgojno-obrazovne metode u korekciji ponašanja učenika.
- (3) Najbliža osnovna škola iz stava (3) ovog člana, obavezna je primiti učenika kome je, nakon konačnog rješenja, izrečena odgojno-disciplinska mjera premještaj u drugu najbližu osnovnu školu. Škola iz koje je učenik premješten obavezna je dostaviti pedagoški karton učenika, kao i evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja.
- (4) Osnovna škola koja izriče odgojno-disciplinsku mjeru premještaj u drugu najbližu školu dužna je o tome obavijestiti i Centar za socijalni rad Kantona Sarajeva
- (5) Odgojno-disciplinske mjere iz tačaka d) i e) stava (1) ovog člana izriče Nastavničko vijeće uz obrazloženje koje se utvrđuje rješenjem.
- (6) Na rješenje o izricanju odgojno-disciplinskih mjera učenik odnosno njegov roditelj/staratelj može izjaviti žalbu Školskom odboru u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.
- (7) Školski odbor je u obavezi donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe.

Član 102. (Način izricanja odgojno-disciplinskih mjera)

- (1) Odgojno-disciplinske mjere ukor razrednika, ukor direktora i ukor Odjeljenjskog vijeća izriču se za lakše povrede dužnosti učenika.
- (2) Odgojno-disciplinske mjere ukor Nastavničkog vijeća, premještaj u drugo odjeljenje i isključenje iz škole izriču se za teže povrede dužnosti učenika.
- (3) O izrečenim odgojno-disciplinskim mjerama donosi se posebno rješenje koje se dostavlja roditelju/staratelju učenika i iste se evidentiraju u razredne knjige.

Član 103. (Izricanje odgojno-disciplinskih mjera bez postupnosti)

Odgojno-disciplinske mjere izriču se postepeno, osim u slučajevima teže povrede učeničkih dužnosti iz člana 99. ovih Pravila stav (2) tačke b) c) d), e), f) g), h), i), k) l) m), n) i o) koje su izuzeti od obaveze postepenog izricanja odgojno-disciplinske mjere.

Član 104.
(Žalba na izrečenu odgojno-disciplinsku mjeru)

- (1) Na rješenje o izrečenoj odgojno-disciplinskoj mjeri, učenik, njegov roditelj odnosno staratelj, ima pravo žalbe Školskom odboru u roku od 3 /tri/ dana od dana prijema rješenja.
- (2) Školski odbor po žalbi odlučuje u roku od 8 /osam/ dana.
- (3) U odlučivanju po žalbi Školski odbor može donijeti odluku kojom:
 - a) odbacuje žalbu kao nedopuštenu, neurednu ili neblagovremenu i potvrđuje odluku Nastavničkog vijeća,
 - b) odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje odluku Nastavničkog vijeća
 - c) prihvata žalbu kao osnovanu i vraća istu na ponovni postupak Nastavničkom vijeću
 - d) prihvata žalbu kao osnovanu i preinačuje odluku Nastavničkog vijeća i izriče drugu odgojno-disciplinsku mjeru koju smatra primjerenom.
- (4) Odluka Školskog odbora je konačna.
- (5) Učenik, njegov roditelj/staratelj, mogu pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda u roku od 30 /trideset/ dana od dana prijema odluke.

Član 105.
(Konačnost odluke o izrečenoj odgojno-disciplinskoj mjeri)

- (1) Centar je dužan omogućiti učenicima pohađanje nastave i nakon izrečenih odgojno-disciplinskih mjera premještanje u drugo odjeljenje i isključenje iz škole, sve dok odluka ne postane konačna.
- (2) Ukoliko učenik ili njegov roditelj odnosno staratelj, u ostavljenom roku ne izjavi žalbu na rješenje o izrečenoj odgojno-disciplinskoj mjeri, isto postaje konačno narednog dana od dana isteka roka za žalbu.

Član 106.
(Postupanje u slučajevima utvrđivanja neopravdanog izostajanja)

- (1) Ukoliko je učenik odsutan s nastave bez najave, odnosno, bez informacije i unaprijed najavljenog opravdanog odsustva ili ako razrednik, nastavnik ili stručni saradnik nemaju informaciju da je učenik bolestan ili da je iz opravdanog razloga spriječen da dođe na nastavu, razrednik ili stručni saradnik škole odmah poziva roditelja/staratelja učenika i interesuje se o razlozima nepohađanja nastave.
- (2) U slučaju da se roditelj/staratelj sa opravdanjem ili obrazloženjem izostanaka učenika ne javi razredniku u pravilnikom propisanom roku, škola u cilju sigurnosti i zaštite interesa učenika obavještava nadležnu službu socijalne zaštite.
- (3) proceduri postupanja u slučaju izostanaka učenika, razrednik upoznaje učenike na prvom času na početku školske godine i roditelje na prvom roditeljskom sastanku na početku svake školske godine, kao i kontinuirano tokom školske godine.

Član 107.
(Odgojno-disciplinske mjere zbog neopravdanih izostanaka sa nastave)

- (1) Neopravdani izostanci sa nastave u toku školske godine povlače izricanje odgojno-disciplinskih mjera i smanjenje ocjena iz vladanja, i to:

- a) od 0 do 5 neopravdanih izostanaka – vladanje primjerno
 - b) od 6 do 10 neopravdanih izostanaka - ukor razrednika - vladanje vrlo dobro
 - c) od 11 do 19 neopravdanih izostanaka - ukor Odjeljenjskog vijeća - vladanje dobro
 - d) od 20 do 25 neopravdanih izostanaka - ukor direktora - vladanje zadovoljava
 - e) od 26 do 30 neopravdanih izostanaka - ukor Nastavničkog vijeća - vladanje loše.
- (2) U slučaju da se učeniku izrekne jedna od navedenih odgojno-disciplinskih mjera u vezi s neopravdanim izostajanjem s nastave, izrađuje IPP ili IPB za učenika i postupa se u skladu s Pravilnikom o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i/ili drugim faktorima koji mogu ugroziti najbolji interes učenika i zaštititi učenika i Pravilnikom o provođenju mjera odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenika, kako bi se utvrdili i otklonili razlozi neopravdanih izostanaka i učeniku osigurala podrška.
- (3) U slučaju da nakon najmanje tri mjeseca provođenja mjera odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenik i dalje neopravdano izostaje i ima 31 i više neopravdanih časova, može se razmotriti izricanje odgojno-disciplinske mjere "isključenje iz škole".
- (4) Ako učenik pokazuje poboljšanje, smanji učestalost neopravdanih izostanaka i trudi se da redovno pohađa nastavu, odgojno-disciplinska mjera izrečena zbog neopravdanih izostanaka se u toku školske godine može ublažiti ili ukinuti.

Član 108.

(Postupanje u slučajevima izricanje mjere isključenja iz škole)

- (1) Ukoliko realizacija IPP ili IPB s učenikom nije dala rezultate najmanje tri mjeseca i ako učenik i dalje pokazuje neprihvatljive oblike ponašanja, može se razmotriti izricanje odgojno-disciplinske mjere "isključenje iz škole".
- (2) U slučaju da je učeniku izrečena odgojno-disciplinska mjera "isključenje iz škole", te ako učenik nastavi školovanje u drugoj srednjoj školi, ova škola je u obavezi dostaviti pedagoški kartona učenika i evidenciju o učeniku, kroz saradnju stručnih saradnika iz dvije škole, a vodeći se najboljim interesom učenika.
- (3) Nakon što Centar donese mjeru "isključenje iz škole" ima obavezu da obavijesti Centar za socijalni rad Kantona Sarajevo i Institut.

Član 109 .

(Postupak utvrđivanja odgovornosti učenika)

- (1) Ukoliko učenik učini povredu učeničke dužnosti iz Zakona i ovim Pravilima, a za koju je prije izricanja odgojno-disciplinske mjere za učenika potrebno utvrditi adekvatne činjenice o događaju, te izraditi IPP ili IPB za jednog ili više učenika, psiholog ili pedagog Škole obavljaju razgovor s učenikom ili učenicima, individualno i/ili grupno, prema procjeni stručne službe Škole.
- (2) Postupci razgovora, razmjene informacija i utvrđivanja određenih okolnosti u smislu ovih Pravila provode se isključivo u svrhe osiguranja adekvatne odgojno-obrazovne podrške učenicima, ali i izricanja odgojno-disciplinskih mjera učenicima po principu pravičnosti i utvrđenih činjenica, dobrih pedagoško-psiholoških praksi i u skladu sa zakonom.
- (3) Sadržaj svih učeničkih izjava bilježi pedagog ili psiholog koji obavlja razgovor s učenikom i isti postaje službena zabilješka koja se s datumom o obavljenom razgovoru s učenikom i potpisom pedagoga ili psihologa čuva kao dio službene dokumentacije stručnog saradnika, a ista se na zahtjev može dostaviti nadležnim tijelima.

- (4) Stručni saradnik koji vodi razgovor s učenikom u službenu zabilješku bilježi sve pojedinosti o događaju koje mogu pomoći prilikom utvrđivanja činjenica za konkretni događaj kao i prikupljanja informacija (kako, zašto, ko, kada i gdje se događaj dogodio i na koji način su učenici učestvovali u istom).
- (5) Na početku svake školske godine stručna služba Škole na prvom roditeljskom sastanku upoznaje roditelje/staratelje učenika sa procedurom postupanja, a koja je propisana u st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana.
- (6) Ako u toku postupka utvrđivanja činjenica, a u vezi s događajem u kojem može biti ugrožen najbolji interes učenika Škola dođe do saznanja ili informacija iz kojih se može zaključiti da je ugrožen interes učenika od strane trećih lica sa ili bez obilježja krivičnog djela, Škola je dužna postupati u skladu s Pravilnikom o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i /ili drugim faktorima koji mogu ugroziti najbolji interes učenika i zaštititi učenika. Pravilnikom o provođenju mjera odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenika i drugim propisima

Član 110 .

(Postupak koji prethodi utvrđivanju odgovornosti učenika)

- (1) Prije izricanja odgojno-disciplinske mjere stručni saradnici i razrednik obavezno obavljaju savjetodavni razgovor sa učenikom na kojem upoznaju učenika s neprihvatljivim ponašanjem, ukazuju na posljedice konkretnog neprihvatljivog ponašanja, te sa učenikom dogovaraju plan praćenja u određenom roku, koji nije kraći od tri mjeseca.
- (2) O navedenim savjetodavnim razgovorima sa učenikom stručna služba Centra sačinjava Zapisnik, koji će se koristiti prilikom izrade IPP-a i IPB-a i sastavni je dio pedagoškog kartona učenika.
- (3) Nakon savjetovanja sa učenikom kojem se izriče odgojno-disciplinska mjera, stručna služba Centra poziva i roditelja/staratelja učenika i upoznaje ga sa Zapisnikom i planom osiguranja odgojno-obrazovne podrške za učenika.
- (4) Ukoliko roditelj odbija saradnju sa stručnom službom Centra, a u vezi poduzimanja mjera usmjerenih na korekciju neprihvatljivog ponašanja učenika, Centar nastavlja provoditi stručnu podršku sa nadležnom službom za socijalni rad.
- (5) Prilikom izricanja odgojno-disciplinskih mjera svi uključeni u izricanje odgojno-disciplinske mjere u obavezi su uzeti u obzir dob i razvojne karakteristike učenika, psihofizičke karakteristike učenika i nivo svjesnosti učenika o štetnosti i posljedicama njegovog ponašanja.

Član 111.

(Način donošenja odluke o odgovornosti učenika)

- (1) Organi nadležni za izricanje odgojno-disciplinske mjere, kod donošenja odluke, trebaju imati u vidu: težinu povrede i njene posljedice i uslove pod kojima je povreda učinjena.
- (2) Nadležni organ Centra može:
 - a) osloboditi učenika od odgovornosti
 - b) proglasiti učenika odgovornim i izreći mu odgojno-disciplinsku mjeru.
- (3) Odgojno-disciplinske mjere se izriču postepeno, osim u slučajevima težih povreda učeničkih dužnosti definisanih ovim Pravilima.
- (4) Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a može se u toku školske godine ublažiti ili ukinuti.

- (5) Ublažavanje, odnosno ukidanje odgojno-disciplinske mjere vrši organ koji je mjeru izrekao. Prijedlog za ublažavanje, odnosno ukidanje odgojno-disciplinske mjere mogu dati razrednik, Odjeljenjsko vijeće, Nastavničko vijeće i direktor.

Član 112.

(Upoznavanje sa pravima i dužnostima učenika)

- (1) Centar je u obavezi da upozna učenike s njihovim pravima odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim Zakonom, ovim Pravilima i drugim normativnim aktima.
- (2) Relevantni propisi u vezi sa stavom (1) ovog člana, obavezno se oglašavaju na oglasnoj ploči u Školi i sa njima se upoznaju roditelji/staratelji učenika.

Član 113.

(Pravdanje izostanaka sa nastave)

- (1) Svrha iskazivanja neopravdanih izostanaka je podsticanje učenika na redovno pohađanje nastave u cilju završetka obaveznog srednjeg obrazovanja.
- (2) Neopravdanim izostankom se smatra izostanak s nastave za koji roditelj razredniku nije dostavio ispričnicu/ljekarsko uvjerenje u roku od osam dana od dana izostajanja.
- (3) Neopravdanim izostankom s nastave se smatra i izostanak za koji roditelj nije unaprijed tražio i dobio odobrenje i to:
- a) u hitnim slučajevima usmeno od razrednika/ nastavnika sa njegovog časa,
 - b) pismeno od razrednika za izostanak do tri radna dana,
 - c) direktora za izostanak do pet radnih dana,
 - d) i Nastavničkog vijeća za izostanak do 15 radnih dana.
- (4) Kada se prijevoznik ne pridržava reda vožnje, kod zastoja u saobraćaju ili u drugim sličnim situacijama, izostanci se pravdaju po nalogu direktor.
- (5) Opravdanim izostankom se smatra prisustvovanje smotrama i manifestacijama u okviru kulturne i javne djelatnosti škole.
- (6) **U toku školske godine roditelj može lično opravdati izostanak svog djeteta bez ispričnice/ljekarskog uvjerenja u trajanju od najviše pet dana u toku jednog polugodišta, odnosno deset dana u toku nastavne godine.**
- (7) Sve izostanke, osim bolesti učenika, roditelji moraju najaviti unaprijed i pismeno tražiti odobrenje.
- (8) Učenik može izostati s nastave uz odobrenje:
- a) nastavnika sa njegovog nastavnog časa (u hitnim slučajevima uz prethodno ostvareni kontakt s roditeljima, ukoliko se ne može kontaktirati razrednik)
 - b) direktora do pet radnih dana,
 - c) razrednika (do tri radna dana),
 - d) nastavničkog vijeća (do 15 radnih dana).

Član 114.

(Nadoknada materijalne štete)

- (1) Učenik koji namjerno ili iz krajnje nepažnje prouzrokuje materijalnu štetu Centru dužan je da je nadoknadi.
- (2) Ako štetu prouzrokuje više učenika, svaki učenik je odgovoran za dio štete koju je prouzrokovao.
- (3) Ako se ne može pouzdano utvrditi pojedinačno učešće svakog učenika u šteti, smatra se da su svi učenici podjednako odgovorni za štetu i nadoknađuju je solidarno.

Član 115.
(Utvrdjivanje štete)

- (1) Utvrđivanje postojanja štete i materijalne odgovornosti vrši se uporedo sa vođenjem disciplinskog postupka organa koji vodi disciplinski postupak.
- (2) Visina štete utvrđuje se na osnovu cjenovnika ili knjigovodstvene vrijednosti ili procjenjivanjem.

Član 116.
(Plaćanje naknade štete)

- (1) Roditelj/staratelj ili učenik se može žaliti na visinu plaćanja naknade štete, a žalbu podnosi Školskom odboru u roku tri dana od dana utvrđivanja odgovornosti za štetu.
- (2) Učenik može biti oslobođen od plaćanja naknade štete u cjelini ili djelimično samo u slučaju da bi plaćanjem naknade štete porodica učenika bila dovedena u tešku situaciju ili ako zbog teške situacije nije u mogućnosti da plati štetu.
- (3) Odluku o oslobađanju učenika od plaćanja za učinjenu štetu donosi Školski odbor Centra po uloženoj molbi učenika.

XI RADNICI CENTRA

Član 117.
(Radnici Centra)

Radnici u Centra su direktor, pomoćnici direktora ili voditelji dijela nastavnog procesa, nastavnici, odgajatelji, stručni saradnici, saradnici i radnici za obavljanje poslova za podršku osnovnoj djelatnosti škole, kojima su prava i dužnosti iz radnog odnosa utvrđeni odredbama Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine Kolektivnim ugovorom za djelatnosti predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivnim ugovorom za djelatnosti srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo.

Član 118.
(Profil i stručna radnika)

- (1) Profil i stručnu spremu nastavnika utvrđuje Ministarstvo posebnim aktom na prijedlog Instituta, uz saglasnost Vlade.
- (2) Broj stručnih saradnika, saradnika i ostalih radnika, profil i stručna sprema, kao i poslovi koje obavljaju u školi utvrđuju se Pedagoškim standardima i normativima.
- (3) Do donošenja propisa iz stava (1) ovog člana kojim se utvrđuje profil i stručna sprema nastavnika, nastavu u Kantonu mogu izvoditi lica:
 - a) sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta ili
 - b) sa završenim II odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta ili
 - c) sa završenim VII, VI ili V stepenom (majstori) sa pet godina radnog iskustva u struci i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta za praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada.

- (4) Do donošenja propisa iz stava (1) ovog člana primjenjuju se važeći profili i stručna sprema definisani Nastavnim planom i programom odnosno Predmetnim kurikulumom i profili i stručna sprema definisani Pedagoškim standardima i normativima.
- (5) Radnici zatečeni na radu u školi u radnom-pravnom statusu na neodređeno vrijeme, koji ne posjeduju profil i stručnu spremu utvrđenu propisom iz stava (1) ovog člana ili Pedagoškim standardima i normativima predviđenu za ta radna mjesta, koji imaju više od 20 godina radnog staža u školi, ostaju na svojim poslovima i radnim zadacima bez obaveze doškolovanja.
- (6) Za učenike s teškoćama u razvoju i učenike s invaliditetom u Centru se mogu angažovati asistenti i defektolozi odgovarajućeg profila i stručne spreme propisanih Pedagoškim standardima i normativima.
- (7) Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, Centar može imati stručnog saradnika u nastavi, u skladu sa Pedagoškim standardima i Nastavnim planom i programom.

Član 119. **(Sedmične obaveze radnika)**

- (1) Četrdesetosatna radna sedmica radnika utvrđuje se Godišnjim programom rada u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima i Kolektivnim ugovorom.
- (2) Radniku se, u skladu sa kolektivnim ugovorom, na početku školske godine izdaje rješenje o 40-satnoj radnoj sedmici.
- (3) Nastavnik općeobrazovne i stručnoteorijske nastave u srednjoj školi u okviru četrdesetsatne radne sedmice može imati najviše 25 časova neposrednog odgojno-obrazovnog rada u Centru, a nastavnik praktične nastave u okviru četrdesetosatne radne sedmice može imati najviše 28 časova neposredno odgojno-obrazovnog rada.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, direktor može iz opravdanih razloga utvrditi da nastavnik ima do 30 časova neposrednog odgojno-obrazovnog rada, u periodu ne dužem od jednog polugodišta u toku jedne školske godine.
- (5) Neposredni odgojno-obrazovni rad podrazumijeva časove redovne, dopunske, dodatne, fakultativne, pripremnu i instruktivne nastave, razredništvo-čas odjeljenske zajednice, vođenje sekcije ili drugih oblika vannastavnih aktivnosti, učeničkih organizacija, društvenu, kulturnu i sportsku aktivnost.
- (6) Raspored radnog vremena nastavnika i drugih radnika utvrđuje direktor u skladu Zakonom, Pedagoškim standardima i normativima i općim aktima Centra.

Član 120. **(Udruživanje nastavnika, odgajatelja i stručnih saradnika Centra)**

Nastavnici, odgajatelji i stručni saradnici mogu se udruživati u stručne aktive i udruženja na nivou Centra i višim nivoima, s ciljem unapređenja rada, edukacije i saradnje na domaćem i međunarodnom planu.

Član 121. **(Zasnivanje radnog odnosa)**

- (1) Upraznjeno radno mjesto u školama kao javnim ustanovama prvo se popunjava preraspodjelom radnika s jedinstvene rang liste radnika za čijim radom je potpuno ili djelimično prestala potreba u odnosu na ugovor o radu na neodređeno vrijeme koji su zaključili sa poslodavcem na osnovu javnog konkursa, koja se vodi u Ministarstvu.

- (2) Ukoliko u školi postoji upražnjeno radno mjesto, škola je dužna prvo preuzeti lice sa spiska radnika za čijim je radom potpuno ili djelomično prestala potreba iz stava (1) ovog člana, koje ispunjava sve opće i posebne uvjete za to radno mjesto.
- (3) Ukoliko se popunjavanje upražnjenog radnog mjesta u skladu sa stavom (2) ovog člana ne može realizirati, upražnjeno mjesto oglašava se putem javnog konkursa nakon prethodno pribavljene saglasnosti Ministarstva za raspisivanje javnog konkursa.
- (4) Konkurs iz stava (3) ovog člana provodi se u skladu sa pravilnikom za prijem radnika koji, uz konsultacije sa sindikatom i uz saglasnost Vlade, donosi ministar.
- (5) Izuzetno, radni odnos može se zasnovati ugovorom o radu na određeno ili na neodređeno vrijeme i bez javnog konkursa u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom.
- (6) Ukoliko to zahtijevaju potrebe, o čemu odlučuje Ministarstvo, direktor će radniku, na prijedlog Ministarstva i uz saglasnost radnika, omogućiti rad na poslovima izvan škole.
- (7) Za vrijeme rada na poslovima iz stava (6) ovog člana, koji ne može trajati duže od godinu dana, škola može zasnovati radni odnos ugovorom na određeno vrijeme sa licem koje će mijenjati radnika iz stava (6) ovog člana na njegovim redovnim poslovima.
- (8) U slučajevima iz stava (7) ovog člana Ministarstvo, direktor škole i radnik potpisuju sporazum kojim se uređuju međusobne obaveze.
- (9) Radnici Centra definiraju radni angažman ugovorom o radu.

Član 122.

(Radnici za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba)

- (1) Pravo na evidentiranje u spisak radnika za čijim je radom potpuno ili djelimično prestala potreba imaju radnici, koji su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, kao i radnici koji su imenovani na neku od javnih funkcija, u organima i ustanovama Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, organima i ustanovama kantona, Grada Sarajeva i općine i radniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, čija prava i obaveze iz radnog odnosa na njegov zahtjev miruju, te ukoliko se prethodno radno mjesto popuni, a najduže četiri godine od dana izbora, odnosno imenovanja.
- (2) Ministar, uz konsultacije sa sindikatom, donosi pravilnik o zbrinjavanju radnika za čijim je radom djelimično ili potpuno prestala potreba, a program zbrinjavanja viška radnika u školama, u skladu sa Kolektivnim ugovorom i na prijedlog Ministarstva, donosi Vlada.

Član 123.

(Privremeno angažiranje)

- (1) Radnici u Centru u hitnim, odnosno vanrednim slučajevima, mogu biti angažirani na određeni vremenski period, koji ne može biti duži od 60 dana za radnike osnovne škole Centra, odnosno od šest mjeseci za radnike srednje škole Centra i radnike koji rade na sva tri nivoa u Centru, pod uvjetom da se upražnjeno radno mjesto ne može popuniti u skladu sa odredbama ovih Pravila.
- (2) Za potrebe obavljanja knjigovodstveno-računovodstvenih poslova Centra može angažovati Agenciju osnovanu u skladu sa zakonom.

Član 124.

(Pripravnici i stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa)

- (1) Nastavnik, saradnik i stručni saradnik koji nije položio stručni ispit ima status pripravnika.

- (2) Stručnom ispitu ne može pristupiti lice koje nije završilo nastavnički fakultet, a nema položenou pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta.
- (3) Program osposobljavanja za samostalni odgojnoobrazovni rad, stažiranje, profil i stručna sprema mentora, sastav komisije, način i troškovi polaganja ispita za samostalni odgojno-obrazovni rad, odnosno za polaganje stručnog ispita, obrazac uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije, reguliraju se pravilnikom o polaganju stručnog ispita koji, na prijedlog Instituta, donosi ministar.
- (4) Licu bez radnog iskustva, u skladu sa Zakonom o radu Federacije BiH i kriterijima iz Zakona o volontiranju Federacije BiH i Kolektivnim ugovorom, uz saglasnost Ministarstva, Centar može omogućiti stručno osposobljavanje za samostalni odgojno-obrazovni rad, bez zasnivanja radnog odnosa.

Član 125.

(Lica koja nemaju završen nastavnički fakultet)

- (1) U Centru se mogu angažovati i lica sa radnim iskustvom ili bez radnog iskustva u nastavi, a koja nemaju završen nastavnički fakultet.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana koje ima položenou pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta obavezno je položiti ispit za samostalni odgojno-obrazovni rad, odnosno stručni ispit.
- (3) Lice iz stava (1) ovog člana u čijem studiju nije bila zastupljena pedagoško-psihološka i didaktičko-metodička grupa predmeta obavezna su položiti navedenu grupu predmeta i stručni ispit za samostalni odgojno-obrazovni rad.
- (4) Licima iz st. (2) i (3) ovog člana Centar je dužn odmah po zaključivanju ugovora o radu izdati rješenje o pripravnničkom stažu, odnosno rješenje o stažiranju, sa rokom polaganja stručnog ispita i imenovati mentora, a licima iz stava (3) i rješenje o obavezi polaganja pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta.
- (5) Rok za polaganje ispita grupe predmeta iz stava (3) ovog člana je 12 mjeseci od dana stupanja na rad.
- (6) Lice iz stava (3) ovog člana odmah nakon što položi pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta uz uslov da je obavilo pripravnčki staž u propisanom trajanju, stiče pravo polaganja ispita za samostalni odgojno-obrazovni rad, odnosno stručnog ispita.
- (7) Rok za polaganje ispita za samostalni odgojno-obrazovni rad, odnosno stručnog ispita za lice iz stava (3) ovog člana je šest mjeseci od dana položenog posljednjeg ispita pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta, odnosno šest mjeseci od posljednjeg dana obavljenog pripravnčkog staža, u protivnom mu prestaje radni odnos u Centru.

Član 126.

(Obaveza verifikacije nastave)

- (1) Izuzetno, u nedostatku nastavnika sa odgovarajućim kvalifikacijama, na određeno vrijeme mogu biti zaposleni nastavnici koji nemaju propisane kvalifikacije, propisan profil i stručnu spremu u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima je uređena ova oblast.
- (2) Nastavu koju izvode nastavnici iz stava (1) ovog člana na kraju prvog polugodišta

i nastavne godine verificira nastavnik koji ispunjava uslove u skladu sa Zakonom i propisima kojima je uređena ova oblast.

- (3) Angažman lica iz stava (1) ovog člana uređuje se u skladu sa posebnim programom kojeg donosi Vlada.

Član 127. (Ljekarski pregled)

- (1) Svaki radnik Centra, uključujući i radnika na određeno vrijeme, prije početka školske godine obavezan je obaviti sistematski ljekarski pregled u zdravstvenoj ustanovi i uvjerenje o ljekarskom pregledu dostaviti u školu kod koje se nalazi njegov personalni dosije. Sadržaj sistematskog ljekarskog pregleda propisuje Ministarstvo uz pribavljanje mišljenja Ministarstva zdravstva Kantona, a u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora.
- (2) U Centru se ne može dozvoliti bilo kakav angažman u nastavnom, odnosno radnom procesu licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da nije sposoban za rad, da je alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.
- (3) Radnik Centra iz stava (2) ovog člana za kojeg se utvrde okolnosti iz ovog člana, odmah će po utvrđivanju datih činjenica biti udaljen iz procesa rada i upućen na liječenje.
- (4) U slučaju osnovane sumnje da je radniku psihofizičko zdravlje narušeno u tolikoj mjeri da isto bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost direktor će, nakon prethodno pribavljenog mišljenja sindikata, školskom odboru uputiti prijedlog za donošenje odluke o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.
- (5) Ako Školski odbor utvrdi da je prijedlog direktora opravdan, donijet će odluku o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.
- (6) Radniku koji odbije izvršiti odluku iz stava (5) ovog člana, otkazat će se ugovor o radu zbog nedoličnog ponašanja i kršenja obaveza iz radnog odnosa.
- (7) Ako se utvrdi da radnik nije u mogućnosti uredno izvršavati obaveze u odgojno-obrazovnom radu zbog trajno narušenog psihofizičkog zdravlja, ponudit će mu se odgovarajući poslovi prema radnoj sposobnosti, a u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima.
- (8) Ako Centar nema odgovarajuće poslove iz stava (7) ovog člana, radniku će se otkazati ugovor o radu zbog lično uvjetovanih razloga.
- (9) Ako radnik odbije prihvatiti ponudu iz stava (7) ovog člana, otkazat će mu se ugovor o radu zbog lično uvjetovanih razloga.

Član 128. (Odgovornost radnika škole i nosilaca funkcija u tijelima Centra)

- (1) Nosioци funkcija u organima škole i radnici Centra imaju naglašenu društvenu odgovornost.
- (2) Pravilnikom o radu i kolektivnim ugovorima preciznije se regulira postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti radnika i postupka o suspenziji radnika iz stava (1) ovog člana.
- (3) U slučaju kada je protiv lica iz stava (1) ovog člana potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03 –Ispravka, 21/04 - Ispravka, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23) može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više, škola je obavezna donijeti odluku o suspenziji tih lica iz nastavnog procesa do okončanja krivičnog postupka.

- (4) Licima iz stava (3) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (3) ovog člana škola je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa i u pismenoj formi obavijestiti Ministarstvo.
- (5) Centar je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa članu rukovodnog osoblja ili radniku koji je predao dokumenta ili izjave tokom postupka izbora, imenovanja ili zasnivanja radnog odnosa, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni.

Član 129. **(Stručno usavršavanje radnika)**

- (1) Nastavnik je samostalan u izvođenju nastave, izboru oblika i metoda rada, u okvirima utvrđenim nastavnim planom i programom i drugim pozitivno-pravnim propisima.
- (2) Nastavnik ima obavezu pripremiti se za organizaciju i obavljanje neposrednog odgojno-obrazovnog rada, za čas, odnosno nastavnu jedinicu, kao i druge oblike odgojno-obrazovnog rada.
- (3) Nastavnici i stručni saradnici škole imaju pravo i obavezu da se kontinuirano stručnouslyavršavaju kroz programe koje je, na prijedlog Instituta, odobrilo Ministarstvo.
- (4) Direktor, pomoćnik direktora i nastavnik obavezni su svake druge školske godine realizirati ugledni čas.

Član 130. **(Samovrednovanje)**

- (1) Na prijedlog Instituta, Ministarstvo uz konsultacije sa Sindikatom, donosi propis na osnovu kojeg se u školi najmanje jedanput u dvije godine provodi postupak samovrednovanja rada direktora i radnika, odnosno uspješnosti realiziranja Kurikuluma.
- (2) Samovrednovanjem se obavezno vrednuju: kvalitet školske kulture, kvalitet školske klime, kvalitet nastave i vannastavnih aktivnosti, kvalitet rada stručne službe škole, saradnja škole sa društvenom zajednicom, kao i drugi elementi utvrđeni propisom iz stava (1) ovog člana.
- (3) Rezultati provedenog samovrednovanja dostavljaju se školskom odboru i Institutu. Institut na osnovu dostavljenih pokazatelja daje opšte i posebne preporuke za unapređenje odgojno-obrazovnog rada koje se dostavljaju školi. Škola upoznaje vijeće roditelja škole sa opštim preporukama.

Član 131. **(Vanjsko vrednovanje)**

- (1) Na prijedlog Instituta, Ministarstvo uz konsultacije sa Sindikatom donosi propis, na osnovu kojeg se u školi najmanje jedanput u dvije godine provodi postupak vanjskog vrednovanja rada direktora i radnika, odnosno uspješnosti realiziranja Kurikuluma.
- (2) Škole su obavezne koristiti sve pokazatelje uspješnosti odgojno-obrazovnog rada za analizu i samovrednovanje, radi trajnog unapređivanja kvalitete rada škole.
- (3) Rezultate vanjskog vrednovanja škola i Institut su obavezni analizirati i na osnovu istih unaprijediti odgojno-obrazovni rad.

- (4) Rezultati analize iz stava (3) ovog člana koriste se za izradu strateških dokumenata, preporuka, smjernica, za donošenje odluka, unaprjeđenje propisa.

Član 132.
(Praćenje rada radnika)

- (1) Rad radnika se sistematično prati i ocjenjuje na osnovu pravilnika koji donosi ministar uz konsultaciju sa sindikatom.
- (2) Sastavni dio pravilnika iz stava (1) ovog člana su kriteriji za ocjenjivanje, napredovanje i sticanje posebnih zvanja nastavnika, stručnih i drugih saradnika.
- (3) Do donošenja pravilnika iz stava (1) ovog člana primjenjuje se Pravilnik o ocjenjivanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja odgajatelja, profesora, nastavnika i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama, osnovnim, srednjim školama kao i domovima učenika.

Član 133.
(Vrednovanje rada nastavnog i rukovodnog osoblja)

- (1) U Centru je obavezno svake školske godine provoditi postupak evaluacije rada rukovodnog i nastavnog osoblja, odnosno uspješnosti realiziranja nastavnih programa.
- (2) Vrednovanje rada rukovodnog i nastavnog osoblja provodi se u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.
- (3) U Centru se na osnovu odluke nastavničkog vijeća može provoditi evaluaciona anketa o radu nastavnog osoblja od strane učenika svake školske godine, a s ciljem unapređenja kvaliteta odgojno-obrazovnog rada.
- (4) Vrednovanje se obavezno ocjenjuju: kvalitet nastave i interaktivnog odnosa učenik-nastavno osoblje, korektnost u komunikaciji, odnos nastavnog osoblja prema učeniku na nastavi i na provjerama znanja, kao i drugi elementi utvrđeni pravilnikom iz stava (2) ovog člana.
- (5) Vrednovanje rada rukovodnog i nastavnog osoblja je dio integralnog procesa uspostave sistema kvaliteta, odnosno samokontrole i unutrašnje ocjene kvaliteta.
- (6) Rezultate vrednovanja rada rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja obavezno se analizira i isti čine sastavni dio personalnog dosijea.

Član 134.
(Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja)

- (1) Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja u Centru ostvaruje se u skladu sa zakonom, ovim pravilima i drugim aktima Centra.
- (2) U pogledu prava i obaveza iz radnog odnosa nastavnog i drugog osoblja u Centru se primjenju odredbe Zakona o radu, Kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivnog ugovora za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo, ako Zakonom nije drugačije uređeno.
- (3) Radniku izabranom, odnosno imenovanom na neku od javnih funkcija, u organe Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, organe Kantona, Grada i Općine i radniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, prava i obaveze iz radnog odnosa na njegov zahtjev miruju, a najduže četiri godine od dana izbora, odnosno imenovanja.

Član 135.
(Godišnji odmor radnika)

- (1) Radnici koriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta učenika.
- (2) Dužina trajanja godišnjih odmora utvrđuje se Pravilnikom o radu Centra shodno Zakonu o radu i Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo. Izuzetno, radnici koji ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta, mogu koristiti godišnji odmor naredne godine u skladu sa Zakonom o radu.

Član 136.

(Postupak ocjenjivanja sekretara, saradnika za finansijske i računovodstvene poslove, medicinske sestre i administrativnog radnika)

- (1) Postupak ocjenjivanja sekretara, saradnika za finansijske i računovodstvene poslove, i medicinske sestre, čije ocjenjivanje nije regulisano pravilnikom koji donosi ministar, vrši se na način propisan ovim pravilima, a provodi se u cilju kvalitetnog i profesionalnog obavljanja poslova i zadataka, većeg zalaganja u radu, a u cilju zadržavanja statusa radnika i napredovanja u službi.
- (2) Radnici iz stava (1) ovog člana prolaze kroz postupak ocjenjivanja jedanput u dvije godine.
- (3) Radnici iz stava (1) ovog člana se mogu ocjenjivati pod uslovom:
 - a) da su u radnom odnosu na određeno ili neodređeno vrijeme,
 - b) da imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu Zakonom i Pedagoškim standardima i normativima.
- (4) Rad radnika iz stava (1) ovog člana ocjenjuje direktor.

Član 137.

(Predmet ocjenjivanja sekretara, saradnika za finansijske i računovodstvene poslove, medicinske sestre i administrativnog radnika)

Predmet ocjenjivanja radnika iz prethodnog člana je:

- a) kvalitetno, stručno i blagovremeno obavljanje poslova,
- b) obavezno stručno obrazovanje i usavršavanje (kursevi i seminari),
- c) predanost i marljivost u službi,
- d) racionalno korištenje radnog vremena i prisutnost na poslu,
- e) iskazivanje ličnih sposobnosti na radu,
- f) odnos i ponašanje prema strankama, učenicima i radnicima Centra,
- g) objavljivanje naučnih radova.

Član 138.

(Opisna ocjena sekretara, saradnika za finansijske i računovodstvene poslove, medicinske sestre i administrativnog radnika)

- (1) Direktor Centra daje ukupnu opisnu ocjenu o radu radnika iz člana 136. ovih pravila, a na osnovu broja bodova ostvarenih po pojedinim elementima iz prethodnog člana.

(2) Opisne ocjene iz stava (1) ovog člana su:

- a) ne zadovoljava,
- b) zadovoljava,
- c) uspješan,
- d) naročito uspješan.

Član 139.

(Konačna ocjena sekretara, saradnika za finansijske i računovodstvene poslove, medicinske sestre i administrativnog radnika)

(1) Za utvrđivanje konačne ocjene obavlja se bodovanje.

(2) Bodovanje predstavlja matematičko vrednovanje rada radnika, a na osnovu podataka iz Izvještaja o radu sačinjenog od direktora.

Član 140.

(Broj bodova)

(1) Za pozitivnu ocjenu, radnik iz člana 135. stav (1) Pravila u periodu od dvije godine treba da ostvari broj bodova i to:

- a) za ocjenu “zadovoljava” od 50 do 60 bodova,
- b) za ocjenu “uspješan” od 60 do 80 bodova,
- c) za ocjenu “naročito uspješan” od 80 do 85 bodova.

(2) Radnik iz stava 1) ovog člana koji u navedenom periodu ne ostvari 50 bodova cjenjuje se ocjenom “ne zadovoljava”.

Član 141.

(Kriteriji za ocjenjivanje sekretara, saradnika za finansijske i računovodstvene poslove, medicinske sestre i administrativnog radnika)

Radnici iz člana 136. stav (1) ocjenjuju se za:

- a) kvalitetno, blagovremeno, efikasno i stručno izvršavanje poslova – najviše 50 bodova,
- b) obavezno stručno obrazovanje i usavršavanje (seminari, kursevi, konferencije, radionice i slično) – najviše 10 bodova,
- c) predanost i marljivost u službi, korektno korištenje sredstava za rad, racionalno, korištenje radnog vremena i prisutnost na poslu – najviše 15 bodova,
- d) iskazivanje ličnih sposobnosti, odnos i ponašanje prema strankama, učenicima, radnicima škole - najviše 10 bodova.

Član 142.

(Ocjena „ne zadovoljava“)

(1) Radnik koji nije postigao zadovoljavajuće rezultate dobiva opisnu ocjenu “ne zadovoljava”

(2) Ocjena iz stava (1) ovog člana daje se radniku koji u svom radu u periodu ocjenjivanja nije ostvario prosječne rezultate, a prema izvještaju direktora.

(3) Radnik iz stava (1) ovog člana, u cilju poboljšanja stručnog znanja, prolazi kroz dodatni program stručnog osposobljavanja koji u dogovoru sa radnikom određuje direktor Centra.

Član 143.

(Žalba na Rješenje o ocjenjivanju)

- (1) Prije davanja konačne ocjene, direktor Centra će, u periodu praćenja rada radnika, obavljati razgovore sa radnikom i ukazati na eventualno uočene nedostatke u radu i dati smjernice kako bi se isti otklonili, a sve u cilju poboljšanja i podizanja kvaliteta rada
- (2) Na ocjenu o radu radnik ima prvo na žalbu koju podnosi Školskom odboru u roku od 8 (osam) dana od dana prijema Rješenja o ocjenjivanju.

Član 144. (Sticanje viših službenih zvanja)

U zavisnosti od ostvarenih rezultata i utvrđenih ocjena o radu radnici iz člana 136. stiču posebna viša službena zvanja u okviru svog stepena stručne spreme i to:

- a) radnici sa visokom stručnom spremom stiču zvanja: samostalni stručni saradnik, viši stručni saradnik i stručni saradnik savjetnik,
- b) radnici sa srednjom stručnom spremom stiču stručna zvanja mlađi referent, referent i viši referent.

Član 145. (Unapređenje u više službeno zvanje)

- (1) Radnici iz člana 136. Pravila unapređuju se u više službeno zvanje, ako su proveli najmanje pet godina u prethodnom zvanju i ako su prilikom posljednja dva ocjenjivanja dobili ocjenu "naročito uspješan".
- (2) Rješenje o napredovanju u više službeno zvanje donosi direktor Centra.
- (3) Radnik ne može biti vraćen u niže službeno zvanje od onog koje je stekao.

Član 146. (Pravo radnika sa najvišim stepenom službenog zvanja)

- (1) Radnik koji je postigao najviši stepen službenog zvanja ima pravo na uvećanje njegove
- (2) osnovne plaće za 10% nakon četiri godine provedene u najvišem službenom zvanju, pod uvjetom da je u tom periodu bio uvijek ocijenjen ocjenom "naročito se ističe"
- (3) Radnik koji je postigao najviši stepen službenog zvanja, ima pravo na uvećanje njegove
- (4) osnovne plaće za 13% nakon osam godina provedenih u najvišem službenom zvanju, pod uslovom da je u tom periodu bio uvijek ocjenjivan ocjenom „naročito se ističe“.
- (5) Prava iz stava (1) i (2) ovog člana preispituje se svake četiri godine.
- (6) Radnik iz stava (1) i (2) ovog člana ne gubi stečeno pravo, ukoliko zbog plaćenog odsustva dužeg od šest mjeseci nije ocijenjen.
- (7) Dodaci iz stava (1) i (2) ovog člana međusobno se isključuju.

Član 147. (Napredovanje radnika)

- (1) Radnici napreduju prema iskazanoj stručnoj sposobnosti, uspjehu u radu i godinama staža.
- (2) Stručna sposobnost i uspjeh u radu iskazuju se ocjenom rada radnika.
- (3) Radnici napreduju u više zvanje u okviru istog stepena školske spreme.
- (4) Bliže odredbe o napredovanju utvrđuju se pravilnikom o ocjenjivanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja direktora, pomoćnika direktora, nastavnika i stručnih saradnika, saradnika i ostalih radnika koje donosi Ministar, nakon prethodno pribavljene saglasnosti Sindikata.

Član 148.

(Ocjenjivanje radnika na pomoćno-tehničkim poslovima)

- (1) Rad radnika koji obavlja pomoćno-tehničke poslove u školi (domar, dnevni čuvar zadužen za sigurnost, radnik na održavanju higijene, radnik za servisno-tehničku podršku, radnik za logističku podršku i higijenu) ocjenjuje direktor škole.
- (2) Ocjena rada utvrđuje se rješenjem.
- (3) Na ocjenu o radu radnik ima pravo prigovora Školskom odboru u roku od 8 dana od dana prijema rješenja o ocjenjivanju.
- (4) Školski odbor odlučuje o prigovoru iz stava (3) ovog člana, u roku od 15 dana od dana
- (5) podnošenja prigovora.

Član 149.

(Kriteriji za ocjenjivanje radnika na pomoćno-tehničkim poslovima)

Radnik koji radi pomoćno-tehničke poslove ocjenjuje se pod uslovom:

- a) da je u radnom odnosu na neodređeno ili na određeno vrijeme duže od šest mjeseci u toku kalendarske godine,
 - b) da ima profil i stručnu spremu utvrđenu zakonom i pedagoškim standardima i
 - c) da ima položen odgovarajući stručni ispit, ukoliko je isti propisan kao poseban uslov za rad na određenom radnom mjestu.
- (1) Za praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rada radnika koji radi pomoćno-tehničke poslove u školi, utvrđuju se sljedeći kriteriji:
- a) kvalitetno, efikasno, i blagovremeno obavljanje poslova – do 15 bodova,
 - b) predanost i marljivost u službi, korektan odnos prema sredstvima za rad, racionalno korištenje radnog vremena i prisutnost na poslu – do 10 bodova,
 - c) iskazivanje ličnih osobina na poslu kao što su odnosi i ponašanje prema strankama i radnim kolegama – do 5 bodova."

Član 150.

(Ocjene rada radnika koji obavljaju pomoćno-tehničke poslove)

- (1) Opisne ocjene rada radnika iz iz prethodnog člana su:
- a) izuzetno uspješan od 26 do 30 bodova
 - b) uspješan od 20 do 25 bodova,
 - c) dobar od 14 do 19 bodova,
 - d) zadovoljava od 9 do 13 bodova,
 - e) ne zadovoljava od 0-8 bodova.

Član 151.

(Dodaci na plaću za ocjenu rada)

- (1) Dodatak na plaću koji pripada radniku koji obavlja pomoćno-tehničke poslove u ustanovi po osnovu ocjene o radu utvrđuje se kako slijedi:
- a) za ocjenu »izuzetno uspješan« 5% od njegove osnovne plaće,
 - b) za ocjenu »uspješan« 2% njegove osnovne plaće.
- (2) Procenat na ime ocjene rada iz stava (1) ovog člana pripada radniku iz stava (1) ovog člana po šestomjesečnom praćenju rada radnika do sljedećeg ocjenjivanja.

Član 152.

(Primjena odredbi o ocjenjivanju i napredovanju)

Odredbe o ocjenjivanju i napredovanju radnika ovih Pravila primjenjivat će se do donošenja pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja radnika radnika, koji uz konsultacije sa sindikatom, na prijedlog Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, donosi ministar.

XII ORGANI UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA

Član 153.

(Organi upravljanja i rukovođenja)

- (1) Organ upravljanja u Centru je Školski odbor.
- (2) Rukovodilac Centra je direktor koji po Pedagoškim standardima i normativima može imati pomoćnika/voditelja dijela nastavnog procesa.
- (3) Stručni organi su Nastavničko vijeće, Odjeljenjska vijeća i stručni aktivni Centra.

Član 154.

(Sastav Školskog odbora)

- (1) Školski odbor ima četiri člana: predstavnik Ministarstva, predstavnik Grada, predstavnik roditelja učenika i predstavnik radnika Centra. Predstavnik Ministarstva je ujedno i predsjednik.
- (2) Sastav Školskog odbora, uslovi i kriteriji za imenovanje, razlozi za izuzeće, procedure izbora i način rada Školskog odbora definisani su Pravilnikom Ministarstva.

Član 155.

(Imenovanje članova Školskog odbora)

- (1) Predsjednika i članove Školskog odbora, na osnovu raspisanog Javnog konkursa, imenuje i razrješava Vlada Kantona Sarajevo po standardima utvrđenim Zakonom.
- (2) U Školskom odboru ne može biti imenovano lice za koje se medicinskom procedurom utvrdi da je alkoholičar, ovisnik o narkoticima i koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.
- (3) Kada je protiv lica koji je član Školskog odbora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više, Škola je u obavezi obavijestiti o tome Osnivača putem Ministarstva radi donošenja odluke o suspenziji do okončanja krivičnog postupka.
- (4) Ukoliko je članu Školskog odbora izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela, Škola je u obavezi obavijestiti Osnivača putem Ministarstva radi donošenja odluke o razrješenju.

Član 156.

(Rad Školskog odbora)

- (1) Predsjednik i članovi Školskog odbora odgovorni su za zakonitost rada Školskog odbora.
- (2) Školski odbor radi na sjednicama kao kolektivni organ i predsjednik i članovi Školskog odbora nemaju nadležnost donositi odluke van sjednica Školskog odbora.

- (3) Odluke i druge pravne akte iz svoje nadležnosti Škoski odbor donosi kada je većina od ukupnog broja članova Školskog glasala za odluku odnosno pravni akt.
- (4) Član Školskog odbora koji se ne slaže sa odlukom Školskog odbora ima pravo tražiti da se u zapisnik unese njegovo mišljenje.
- (5) Rad Školskog odbora utvrđen je Poslovníkom o radu Školskog odbora.

Član 157.
(Nadležnost Školskog odbora)

- (1) Nadležnosti Školskog odbora u donošenju akata Škole su:
 - a) donošenje Pravila Škole;
 - b) donošenje Godišnjeg programa rada Škole za tekuću školsku godinu i usvajanje Izvještaja o realizaciji Godišnjeg programa rada za prethodnu školsku godinu;
 - c) donošenje finansijskog plana i usvajanje godišnjeg obračuna;
 - d) donošenje općeg akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i drugih općih akata u skladu sa relevantnim propisima;
 - e) donošenje svog Programa rada i izvještaja o svom radu koji podnosi Osnivaču;
- (2) Školski odbor je nadležan za rješavanje o:
 - a) izboru, imenovanju i razrješenju direktora i pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa kao i zaključivanju ugovora o radu i prestanku rada direktora Centra u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar,
 - b) imenovanju komisija u skladu sa pozitivnim propisima,
 - c) korištenju sredstava preko iznosa određenog pozitivnim pravnim propisima,
 - d) utvrđivanju prijedloga plana upisa učenika u prvi razred,
 - e) verifikaciji konačne liste upisanih učenika u prvi razred,
- (3) Školski odbor je nadležan za odlučivanje u drugom stepenu o:
 - a) žalbi učenika ili roditelja/staratelja na rješenje o izricanju odgojno-disciplinske mjere,
 - b) žalbama i prigovorima kandidata po javnom konkursu za prijem radnika,
 - c) žalbama i prigovorima koji se odnose na rad direktora škole.
 - d) na druge odluke i rješenja na koje je dopuštena žalba ili prigovor.
- (4) Školski odbor, osim nadležnosti propisanih u stavovima (1), (2) i (3) ovog člana, obavlja i sljedeće:
 - a) razmatra prijedloge koji se upute Školskom odboru i poduzima odgovarajuće mjere,
 - b) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem,
 - c) u prvom stepenu razmatra i odlučuje o pitanjima radnopravnog statusa direktora škole,
 - d) prati, ocjenjuje i kontroliše rad direktora Škole,
 - e) u vanrednim situacijama kada je direktor privremeno spriječen da obavlja poslove iz nadležnosti direktora, uz saglasnost Ministarstva, ovlašćuje nastavnika ili stručnog saradnika koji ispunjava uslove za direktora koji će, pored svojih poslova, obavljati i poslove i radne zadatke direktora, sve dok traje spriječenost,
 - f) donosi plan kadrovskih potreba za petogodišnji period,
 - g) utvrđuje konačnu listu radnika koji su djelomično ili potpuno ostali bez radnih zadataka,
 - h) na osnovu saglasnosti Ministarstva, na prijedlog direktora, donosi odluku o raspisivanju konkursa za prijem radnika,
 - i) na prijedlog direktora donosi odluku o raspisivanju konkursa/oglasa za prijem pripravnika i

- j) vrši i druge poslove u skladu sa Zakonom i drugim relevantnim propisima.
- (5) Sva pitanja koja se odnose na izbor i imenovanje, razrješenje, opće metode rada Školskog odbora i druga pitanja u vezi s istim, koja nisu regulisana ovim Pravilima, regulišu se odredbama Zakona i propisima nadležnih organa.

Član 158 .

(Razrješenje članova Školskog odbora)

- (1) Status člana Školskog odbora prestaje donošenjem rješenja o razrješenju. Mandat člana Školskog odbora iz reda roditelja prestaje najkasnije u roku od 60 dana od danaprestanka statusa redovnog učenika čiji je roditelj.
- (2) Nakon nastupanja okolnosti iz stava (2) ovog člana Škola je u obavezi da obavijesti resorno Ministarstvo s ciljem raspisivanja konkursa za popunu te pozicije.
- (3) Predsjednik i član Školskog odbora će biti razriješen i prije isteka mandata u slučajevima kada se utvrdi da ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa Zakonom, aktom o osnivanju i Pravilima Škole i ne postupi po nalogu inspekcije i resornog Ministarstva.
- (4) Ministarstvo u skladu sa Zakonom pokreće postupak razrješenja člana Školskog odbora kadanastupe okolnosti iz stava (3) ovog člana.
- (5) Razriješeni članovi Školskog odbora ne mogu biti imenovani u rukovodne i upravljačke strukture odgojno-obrazovnih ustanova Kantona Sarajevo. Odluku o razrješenju donosi Osnivač, te u skladu sa Zakonom imenuje vršioce dužnosti u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga.
- (6) U slučaju da strukture Ministarstvu ne dostave prijedloge vršilaca dužnosti članova Školskog odbora u roku od 15 dana, Vlada Kantona Sarajevo će na prijedlog ministra imenovati privremeno tijelo koje će upravljati Centrom u ime Školskog odbora, s ciljem sprječavanaja blokade rada Centra, koje obavlja povjerenu dužnost dok se ne imenuje Školski odbor u skladu sa Zakonom.
- (7) U slučaju razrješenja člana Školskog odbora, odnosno razrješenja Školskog odbora, mandat novom članu, odnosno Školskom odboru, traje do isteka mandata razriješenog člana, odnosno razriješenog Školskog odbora.

Član 159.

(Izbor direktora)

- (1) Direktor/direktorica (u daljem tekstu: direktor) je organ rukovođenja u Centru.
- (2) Direktor u okviru ovlaštenja određenih Zakonom, Pravilima Škole i drugim propisima, u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje u Kantonu Sarajevo, rukovodi odgojno-obrazovnim radom i samostalan je u donošenju odluka iz svog djelokruga.
- (3) Za poslovanje i zakonitost rada Centra direktor je odgovoran Školskom odboru i Osnivaču.
- (4) Za direktora Centra kao javne ustanove može biti imenovano lice koje, osim općih ispunjava i sljedeće uvjete:

a) da u pogledu stručne spremlje ispunjava uvjete za radna mjesta u Centru, a kako slijedi: nastavnik, pedagog, pedagog-psiholog, psiholog i stručni saradnik koji je u neposrednom radu sa učenicima;

b) da ima najmanje osam godina radnog staža a od toga ukupno najmanje pet godina radnog staža na poslovima radnih mjesta iz tačke a) ovog stava ili na rukovodnim poslovima u školi (poslovi direktora ili pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog

procesa),

c) da ima najmanje visoku stručnu spremu ili najmanje završen I ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa sa 240 ECTS bodova,

d) da ima najmanje stručno zvanje mentora,

e) da posjeduje licencu/certifikat za obavljanje poslova direktora koju izdaje Institut,

f) i druge posebne uvjete propisane pravilnikom u vezi sa licenciranjem, izborom, razrješenjem, suspenzijom, nadležnostima, radom, pravima i obavezama direktora Centra kao javne ustanove, a kojeg donosi ministar na prijedlog Instituta.

(5) Uslov iz stava (4) tačka e) ovog člana, primjenjivat će se po donošenju propisa iz stava (4) tačka f) ovog člana.

(6) Na osnovu prijedloga Instituta, ministar donosi pravilnik u vezi sa licenciranjem, izborom, razrješenjem, suspenzijom, nadležnostima, radom, pravima i obavezama direktora škole kao javne ustanove.

(7) Do donošenja pravilnika iz stava (6) ovih Pravila na pitanja u vezi sa licenciranjem, izborom, razrješenjem, nadležnostima, radom, pravima i obavezama direktora škole kao javne ustanove primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona, podzakonskih akata i odgovarajućih kolektivnih ugovora, kojima se uređuju navedena pitanja

Član 160. (Imenovanje direktora)

(1) Direktora Centra imenuje i razrješava Školski odbor na osnovu Javnog konkursa i uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo.

(2) Javni konkurs za izbor i imenovanje direktora raspisuje Školski odbor najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata na koji je imenovan dosadašnji direktor, odnosno šest meseci prije isteka mandata dosadašnjeg direktora ako mandat ističe u periodu od juna do oktobra. Javni konkurs se objavljuje u jednom dnevnom novinama i na web stranici Ministarstva. Tekst konkursa sadrži uslove javnog konkursa u skladu sa Zakonom, vrijeme na koje se vrši imenovanje direktora, rok za podnošenje prijava, način obavještanja o rezultatima konkursa i provodi se u skladu sa Pravilnikom o izboru, kriterijima za izbor, nadležnostima i radu direktora koji donosi ministar.

(3) Za direktora škole i pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može ponovo biti izabrano lice koje je u ovoj školi birano četiri puta na poziciju direktora ili pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa.

(4) Za direktora i pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može biti imenovano lice koje ima smetnje za imenovanje i obavljanje funkcije u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, kao ni lice koje ima smetnje za imenovanje i obavljanje funkcije u skladu sa Zakonom o prevenciji i suzbijanju korupcije u Kantonu Sarajevo.

(5) Za direktora i pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može biti imenovano lice za koje se u zakonskoj proceduri utvrdi da je alkoholičar, ovisnik o narkoticima, ili da boluje od duševne bolesti, te lice protiv kojeg je potvrđena optužnica

ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više.

Član 161 . (Mandat direktora)

- (1) Direktor Škole se imenuje na mandatni period od četiri godine sa mogućnošću ponovnog izbora, a najviše dva uzastopna mandata u istoj školi.
- (2) Radniku Škole koji se imenuje za direktora škole sa područja Kantona Sarajevo, prava i obaveze iz radnog odnosa, koji podrazumijevaju prethodno radno mjesto, miruju najduže do kraja drugog uzastopnog mandata. Postupak mirovanja prava i obaveza se pokreće na lični zahtjev koji se podnosi Školskom odboru u roku od 30 dana od dana imenovanja. Period mirovanja ugovora o radu ubraja se u neprekinuto trajanje radnog odnosa.
- (3) U slučaju prestanka mandata direktora razrješenjem prije isteka mandata zbog nesavjesnog obavljanja poslova direktora, razriješeni direktor gubi pravo na mirovanje prava i obaveza iz stava (2) ovog člana, kao i pravo na zbrinjavanje radnika koji su ostali bez radnih zadataka.
- (4) Mandat direktora prestaje:
 - a) istekom mandata,
 - b) na lični zahtjev,
 - c) sticanjem nekog od uslova za prestanak radnog odnosa zbog odlaska u penziju,
 - d) razrješenjem prije isteka mandata uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo,
 - e) u drugim slučajevima utvrđenim Zakonom, podzakonskim aktima i Pravilima Centra, uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo.
- (5) Odluku o prestanku mandata direktora donosi Školski odbor.

Član 162 . (Poslovi direktora)

- (1) Direktor Centra:
 - a) odgovoran je za zakonitost rada i stručni rad Škole,
 - b) izvršava odluke Školskog odbora i Nastavničkog vijeća,
 - c) predlaže finansijski plan Škole,
 - d) odlučuje o utrošku vlastitih sredstava Škole u okviru svojih ovlaštenja,
 - e) organizuje i usklađuje proces rada u Školi,
 - f) predlaže godišnji program odgojno-obrazovnog rada i aktivnosti za unapređenje u sklopu Godišnjeg programa rada uz mišljenje Nastavničkog vijeća,
 - g) zaključuje ugovor o radu, odnosno donosi rješenje o prestanku ugovora o radu radnicima i druga rješenja koja se tiču radno-pravnog statusa radnika,
 - h) utvrđuje raspored časova i utvrđuje raspored nastavnika i radnika na određene poslove i zadatke u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima i Pravilnikom o radu, unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Škole i Kolektivnim ugovorom,
 - i) utvrđuje kadrovske potrebe i tehnološki višak sa prdsjednikom sindikalne organizacije,
 - j) predlaže Školskom odboru raspisivanje konkursa za prijem radnika i pripravnika,
 - k) podnosi Izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima Školskom odboru, nadležnom Ministarstvu, Institutu, nadležnom organu Grada, na kraju I polugodišta i školske godine,

- l) podnosi finansijski izvještaj Školskom odboru i Osnivaču,
 - m) priprema, saziva i rukovodi sjednicama Nastavničkog vijeća i prati rad stručnih organa,
 - n) odobrava plaćeno i neplaćeno odsustvo u skladu sa Pravilnikom i Kolektivnim ugovorom,
 - o) odobrava odsustvo učenika do pet radnih dana,
 - p) odlučuje o rasporedu radnog vremena, preraspodjeli radnog vremena i prekovremenom radu u skladu sa Zakonom o radu FBiH i Kolektivnim ugovorom,
 - q) potpisuje svjedodžbe, diplome i druga akta,
 - r) izriče odgojno-disciplinsku mjeru – ukor direktora,
 - s) izriče mjere radnicima u skladu s Pravilima i Kolektivnim ugovorom,
 - t) rješava po žalbama i prigovorima na rad nastavnika, stručnih saradnika i drugih radnika,
 - z) daje zvanične podatke o radu Škole,
 - aa) odgovoran je za izvršenje naloga Ministarstva, Inspekcije i Instituta,
 - bb) odgovoran je za provođenje mjera zaštite na radu, zaštite od požara i drugih mjera iz oblasti sigurnosti rada Škole,
 - cc) izdaje nalog zaposlenim za izvršenje poslova po nalogu,
 - dd) utvrđuje preliminarnu rang-listu učenika primljenih u prvi razred,
 - ee) potpisuje prijave za upis redovnih učenika od drugog do završnog razreda,
 - ff) vrši i druge poslove utrdene Zakonom i podzakonskim aktima nadležnog Ministarstva.
- (2) Direktor je obavezan ovlastiti lice za obavljanje poslova direktora u slučaju njegovog odsustva, a ako nije u mogućnosti, Školski odbor donosi odluku o ovlašćenju.
 - (3) Direktor ima pravo i dužnost da učestvuje u radu Školskog odbora bez prava odlučivanja.
 - (4) Direktor je dužan obavijestiti Ministarstvo o nezakonitim aktima Školskog odbora.

Član 163 . (Razrješenje direktora)

- (1) Školski odbor provodi proceduru razrješenja direktora prije isteka mandata u slučajevima:
 - a) ako se u zakonom propisanom postupku odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je alkoholičar, ovisnik o narkoticima, da boluje od zarazne ili duševne bolesti,
 - b) ako je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog krivičnog djela za koja se po odredbama Krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više,
 - c) ako se utvrde smetnje u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o prevenciji i suzbijanju korupcije u Kantonu Sarajevo,
 - d) zbog dokazanog kršenja zakona ili profesionalne nekompetentnosti,
 - e) u drugim slučajevima u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima.
- (2) Pisanu inicijativu za razrješenje dužnosti direktora može pokrenuti Školski odbor, Vlada putem Ministarstva, Nastavničko vijeće većinom članova, radnici putem sindikalnog povjerenika i Vijeće roditelja putem člana Školskog odbora-predstavnika roditelja učenika.
- (3) Školski odbor dužan je u roku od 7 /sedam/ dana razmotriti pisanu inicijativu za razrješenje direktora, utvrditi da li su ispunjeni Zakonom predviđeni uslovi za razrješenje, te ukoliko postoje donijeti odluku o razrješenju direktora i odluku o

- imenovanju vršioca dužnosti direktora i o provedenoj proceduri pismeno obavijestiti predlagачa i resorno Ministarstvo.
- (4) U slučaju kada je protiv direktora potvrđena optužnica za krivično djelo za koje se odredbama važećeg Krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, Školski odbor je obavezan obavijestiti Osnivača radi donošenja odluke o suspenziji do okončanja krivičnog postupka, odnosno isteka mandata.
 - (5) U situacijama kada se pokrene procedura utvrđivanja odgovornosti direktora u skladu sa Zakonom, Školski odbor može suspendovati direktora do pokretanja procedure razrješenja, a najduže šest mjeseci.
 - (6) Direktor koji je suspendovan od strane Školskog odbora ima pravo žalbe na odluku o suspenziji koja se podnosi resornom Ministarstvu.
 - (7) Za vrijeme trajanja suspenzije direktor ostvaruje prava u skladu sa Zakonom.

Član 164 . **(Imenovanje vršioca dužnosti direktora)**

- (1) Ukoliko direktor nije imenovan, odnosno ukoliko je razriješen prije isteka mandata, Školski odbor će iz reda nastavnika ili stručnih saradnika Škole imenovati vršioca dužnosti direktora na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana imenovanja i u roku od 30 dana od dana imenovanja vršioca dužnosti raspisati javni konkurs za izbor i imenovanje direktora.
- (2) Ako Školski odbor ne imenuje vršioca dužnosti direktora, Ministarstvo će posebnim aktom ovlastiti nastavnika ili stručnog saradnika Škole da obavlja poslove iz nadležnosti direktora.
- (3) Vršiocu dužnosti pripadaju sva prava i obaveze direktora Centra.
- (4) Vršiocu dužnosti direktora miruju prava i obaveze iz radnog odnosa na period u kojem obavlja poslove vršioca dužnosti direktora i bez podnošenja zahtjeva za mirovanje prava.

Član 165 . **(Imenovanje, mandat i razrješenje pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa)**

- (1) Centar u skladu sa standardima i normativima ima pravo na pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa.
- (2) Pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa u skladu sa pravilima škole imenuje školski odbor, na prijedlog direktora Centra, nakon provedene procedure koja prvo podrazumijeva interno oglašavanje u Centru, a ukoliko se ne izvrši izbor iz reda nastavnika i stručnih saradnika u školi, škola objavljuje javni konkurs.
- (3) Pomoćnik direktora/voditelj dijela nastavnog procesa raspoređuje se na to mjesto na period trajanja mandata direktora Centra, uz obavezu potvrđivanja raspoređivanja ili provođenja procedure iz stava (2) ovog člana za svaki naredni mandat istog ili drugog direktora.
- (4) Na pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa analogno se primjenjuju odredbe člana 159. stav (4) ovih Pravila.
- (5) Mandat pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa traje do isteka mandata direktora s mogućnošću ponovnog izbora uz ograničenje od najviše dva uzastopna mandata u istoj školi.
- (6) Školski odbor razriješit će pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa na zahtjev direktora u roku od 15 dana od dana podnošenja inicijative za razrješenje.

- (7) Radniku Centra koji se imenuje za pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa škole kao javne ustanove, prava i obaveze iz radnog odnosa, koji podrazumijevaju prethodno radno mjesto, miruju najduže do prestanka mandata pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa. Postupak mirovanja prava i obaveza se pokreće na lični zahtjev koji se podnosi školskom odboru u roku od 30 dana od dana imenovanja,
- (8) Pravo na mirovanje prava i obaveza iz stava (7) ovog člana odnosi se i na pomoćnike direktora/voditelje dijela nastavnog procesa zatečenim na tom radnom mjestu.

(9) Za pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može ponovo biti imenovano lice koje je u istoj školi imenovano četiri puta na poziciju direktora ili pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa.

Član 166 .

(Poslovi pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa)

- (1) Pomoćnik direktora/voditelj dijela nastavnog procesa, pored poslova utvrđenih Zakonom, Pedagoškim standardima i normativima i Pravilnikom o radu, unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, obavlja i sljedeće poslove:
- a) pomaže direktoru u organizaciji nastavnog procesa rada,
 - b) organizuje prikupljanje materijala za izvještaje iz oblasti nastavnog procesa,
 - c) organizuje i nadzire vođenje pedagoške i školske dokumentacije i evidencije,
 - d) organizuje stručnu pomoć nastavnicima, roditeljima/starateljima i učenicima,
 - e) u saradnji sa direktorom priprema sjednice i učestvuje u radu Nastavničkog vijeća,
 - f) obavlja i druge poslove po nalogu direktora iz djelokruga svog rada.

XIII STRUČNI ORGANI

Član 167.

(Sastav stručnih organa)

- (1) U Centru se formiraju stručni organi:
- a) Nastavničko vijeće Centra, kojeg čine svi nastavnici i stručni saradnici koji učestvuju u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika,
 - b) odjeljenjsko vijeće, kojeg čine razrednik, nastavnici koji realiziraju nastavu u tom odjeljenju, asistent u nastavi u tom odjeljenju i koordinator praktične nastave.
 - c) stručni aktiv nastavnika određenih nastavnih oblasti.
- (2) Rad stručnih organa Centra uređuje se poslovníkom o radu stručnih organa koji donosi Nastavničko vijeće Centra.

Član 168.

(Nastavničko vijeće)

- (1) Nastavničko vijeće je stručni organ škole koga čine direktor, pomoćnik direktora/voditelj dijela nastavnog procesa, nastavnici i stručni saradnici škole.
- (2) Nastavničkim vijećem predsjedava direktor, a u njegovom odsustvu pomoćnik direktora/voditelj dijela nastavnog procesa, pedagog škole ili član nastavničkog vijeća kojeg ovlasti direktor škole.

Član 169.

(Nadležnosti Nastavničkog vijeća)

Nastavničko vijeće obavlja sljedeće poslove:

- a) utvrđuje prijedlog godišnjeg programa rada i izvještaj o radu,
- b) donosi odluke o organizaciji odgojno-obrazovnog rada,
- c) ostvarivanje i realizaciju nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvještaj Školskom odboru,
- d) razmatra realizaciju nastavnog plana i programa s posebnim osvrtom na postignuća učenika kao i na kontinuitet ocjenjivanja učenika,
- e) usvaja IEP, IPP i ITP, i druge posebne programe u skladu sa Zakonom,
- f) na prijedlog odjeljenskog vijeća utvrđuje potrebu uvođenja posebnog oblika nastave (dopunska, instruktivna, konsultativna, dodatna i sl.),
- g) razmatra zahtjeve za preusmjeravanje učenika u školi i prelazak učenika iz druge škole u ovu školu,
- h) odlučuje o žalbama i prigovorima na zaključne ocjene,
- i) odlučuje o zahtjevima učenika,
- j) utvrđuje obim i raspored instruktivno-konsultativne nastave za vanredne učenike, učenike koji polažu razlike predmeta ili su opravdano propustili redovnu nastavu,
- k) utvrđuje prijedlog programa stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, program rda stručnih organa i komisija i razmatra realizaciju istih,
- l) vrši raspored učenika u odjeljenja,
- m) na prijedlog direktora donosi odluku o izboru razrednika i predsjednika stručnih aktiva, analizira uspjeh učenika i rad odjeljenskih vijeća,
- n) analizira rad nastavnika i stručnih saradnika,
- o) imenuje komisije za polaganje ispita,
- p) razmatra izvještaj o polaganju ispita,
- q) razmatra izvještaj o izvršenom stručnom nadzoru,
- r) odobrava učeniku škole završavanje dva razreda u toku jedne školske godine,
- s) stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika,
- t) razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke,
- u) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature,
- v) procjenjuje opravdanost razloga nepohađanja nastave,
- z) donosi odluku o dodjeli specijalnog statusa učenika,
- aa) utvrđuje prijedlog posebnih programa za nadarene učenike i učenike povratnike iz inostranstva
- bb) vrši i druge poslove utvrđene Zakonom i normativnim aktima Ministarstva i škole.

Član 170. (Odjeljenjsko vijeće)

- (1) Sjednicu Odjeljenskog vijeća zakazuje razrednik, a o terminu održavanja sjednice obavještava direktora i pedagoga škole.
- (2) Sjednicom predsjedava razrednik.
- (3) U slučaju spriječenosti razrednika da zakaže sjednicu ili kada razrednik ne zakaže sjednicu na zahtjev direktora, sjednicu zakazuje i istom predsjedava direktor škole ili član nastavničkog vijeća kojeg odredi direktor.
- (4) Sjednici Odjeljenskog vijeća može prisustvovati direktor, pomoćnik direktora ili voditelj dijela nastavnog procesa, stručni saradnici.
- (5) Odjeljenjsko vijeće obavlja sljedeće poslove:
 - a) kontinuirano prati rad i napredovanje učenika u odjeljenju,

- b) prati realizaciju nastavnog plana i programa,
- c) prati razvoj učenika i predlaže izbor programa za nadarene učenike i izbor programa i oblika nastave za učenike koji imaju teškoće u savladavanju nastavne građe,
- d) analizira rad nastavnika i stručnih saradnika i predlaže mjere za unapređivanje njihovog i ukupnog odgojno-obrazovnog rada,
- e) ujednačava kriterije i pristup nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu,
- f) predlaže, odnosno izriče odgojno-disciplinske mjere,
- g) donosi mišljenje po prigovoru na zaključnu ocjenu i isto dostavlja nastavničkom vijeću na odlučivanje,
- h) na osnovu zaključnih ocjena utvrđuje opći uspjeh učenika,
- i) obavlja i druge poslove utvrđene drugim relevantnim propisima.

Član 171.

(Stručni aktiv)

- (1) Stručni aktiv Centra obrazuju nastavnici istog nastavnog predmeta ili dva i više srodnih predmeta, odnosno nastavnici određenih nastavnih oblasti.
- (2) Stručnim aktivom koordinira predsjednik stručnog aktiva.
- (3) U slučaju spriječenosti predsjednika da zakaže sjednicu ili to ne učini na zahtjev direktora sjednicu zakazuje i njom predsjedava direktor ili član stručnog aktiva kojeg odredi direktor.

Član 172.

(Nadležnosti stručnog aktiva škole)

Stručni aktiv obavlja slijedeće poslove:

- a) prati realizaciju nastavnog plana i programa i predlaže mjere za njegovo unapređenje,
- b) usaglašava kriterije ocjenjivanja,
- c) predlaže izmjene nastavnog plana i programa u skladu sa tehnološkim razvojem i dostignućima u toj oblasti,
- d) predlaže direktoru podjelu predmeta i časova na nastavnike,
- e) učestvuje u izradi i izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika i
- f) obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom i normativnim aktima Ministarstva i škole.

XIV ORGANIZIRANJE UČENIKA I RODITELJA

Član 173.

(Vijeće učenika)

- (1) Vijeće učenika Centra se bira svake školske godine i čine ga predstavnici odjeljenjskih zajednica koje sačinjavaju po jedan predstavnik iz svake odjeljenjske zajednice.
- (2) Učenici mogu formirati i zadrugu učenika pojedinačnih razreda.
- (3) Vijeće učenika bira predsjednika, zamjenika i sekretara većinom glasova članova Vijeća.
- (4) Predsjednik ili član Vijeća učenika može prisustvovati sjednicama Stručnih organa.
- (5) Stručni organi Škole dužni su da raspravljaju o prijedlozima koje im uputi Vijeće učenika i donijeti o njima zaključke.
- (6) Vijeće učenika donosi svoj poslovnik o radu.

Član 174 .
(Rad Vijeća učenika)

Vijeće učenika, pored pitanja regulisanih Zakonom, obavlja slijedeće:

- a) promoviše interese Centra u zajednici na čijem lokalitetu se Centar nalazi,
- b) predstavlja stavove učenika Stručnim organima Centra,
- c) podstiče angažman učenika u radu Centra,
- d) informiše Školski odbor o svojim stavovima kad ocjeni da je to potrebno ili po zahtjevu Školskog odbora o svakom pitanju koje se odnosi na rad Centra,
- e) raspravlja o problemu izostajanja sa nastave i poboljšanja uspjeha učenika u Centru,
- f) učestvuje u organizaciji i radu školskih zadruga, klubova, sekcija,
- g) predlaže uvođenje različitih inovacija u nastavi,
- h) predlaže organizaciju kursne nastave za pojedine nastavne predmete,
- i) poduzima aktivnosti na sprječavanju širenja narkomanije, alkoholizma i drugih ovisnosti među učenicima, te maloljetničke delikvencije,
- j) učestvuje u pripremi i organizaciji školskih manifestacija i priredbi,
- k) učestvuje u predlaganju organizacije izleta i ekskurzija,
- l) predlaže školska takmičenja u raznim oblastima, pojedinim nastavnim disciplinama, kulturi, sportu i slično,
- m) povezuje se i sarađuje sa vijećima učenika drugih škola,
- n) preduzima aktivnosti kojima će se pojačati osjećaj humanosti, kolegijalnosti i međusobne upućenosti učenika jednih na druge,
- o) kod učenika razvija osjećaj da svojim ponašanjem doprinose afirmaciji Centra,
- p) predlaže pružanje pomoći učenicima nepovoljnih socijalnih prilika ili učenicima koji imaju problema sa savladavanjem nastavnog gradiva i slično,
- q) razmatra druga pitanja iz nadležnosti utvrđene Zakonom i aktima Ministarstva i Centra.

Član 175 .
(Vijeće roditelja)

- (1) Vijeće roditelja učenika bira se svake školske godine i čini ga po jedan roditelj iz svakog odjeljenja Centra.
- (2) Vijeće roditelja bira predsjednika i zamjenika predsjednika većinom glasova na prvoj sjednici koju saziva direktor Centra.
- (3) Predsjednik Vijeća roditelja ili član kojeg on odredi može prisustvovati sjednicama stručnih organa i organa upravljanja.
- (4) Vijeće roditelja ima pravo da svoje prijedloge, pitanja i stavove upućuje Školskom odboru, direktoru, odnosno stručnim organima Centra.
- (5) Vijeće roditelja donosi poslovnik o svom radu.

Član 176 .
(Rad Vijeća roditelja)

Vijeće roditelja:

- a) promoviše interese učenika i Centra
- b) predstavlja stavove roditelja učenika Školskom odboru,
- c) podstiče angažman roditelja u radu Centra,
- d) informiše Školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu Školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad Centra,

- e) učestvuje u izradi i realizaciji odgovarajućih projekata kojima se podstiče unapređenje obrazovnog rada u Centru i prevencija maloljetničke delikvencije
- f) bira predstavnika roditelja u Školski odbor,
- g) predlaže predstavnika roditelja za člana Vijeća roditelja srednjih škola Kantona Sarajevo,
- h) obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom i aktima Ministarstva i Škole.

Član 177.

(Prava i obaveze roditelja/staratelja/usvojitelja)

- (1) Prava i obaveze roditelja ostvaruju se u skladu sa Zakonom i ostalim propisima.
- (2) Pravo i obaveza roditelja je redovno i blagovremeno informiranje, konsultiranje i praćenje odgojno-obrazovnih postignuća i dobrobiti učenika kroz saradnju sa školom.
- (3) Roditelji imaju pravo birati predstavnike i biti birani u školskim organima i tijelima u skladu sa Zakonom.
- (4) Roditelj je dužan upisati dijete u školu u skladu sa Zakonom, te se brinuti o njegovom redovnom pohađanju svih oblika odgojno-obrazovnog rada u koje je učenik uključen.
- (5) Roditelj je obavezan učestvovati u stvaranju poticajnog ambijenta za odgoj i obrazovanje djeteta.
- (6) Roditelj učenika dužan je brinuti se da učenik redovno izvršava obaveze iz odgojno-obrazovnog procesa, poštuje Pravila škole, te u primjerenom roku obavještava o razlogu izostanka učenika s nastave.
- (7) Ako roditelj zanemaruje svoje obaveze škola je dužna roditelju uputiti pisani poziv za razgovor s razrednikom i stručnim saradnicima.
- (8) Ako roditelj učestalo zanemaruje obaveze iz ovog člana, škola je dužna o tome obavijestiti Ministarstvo i nadležnu ustanovu socijalne zaštite.
- (9) Roditelji učenika škole čije je prebivalište ili boravište izvan Kantona imaju pravo ovlastiti, izjavom ovjerenom kod nadležnog općinskog organa, drugo lice da umjesto njega prisustvuje roditeljskim sastancima, odnosno informacijama.
- (10) Centar ostvaruje saradnju sa roditeljima učenika kao dio odgojno-obrazovne djelatnosti, a s ciljem postizanja boljih rezultata u radu učenika.
- (11) Saradnja sa roditeljima se ostvaruje kroz sljedeće oblike:
 - a) putem redovnih informativnih i roditeljskih sastanaka koje organizuju razrednici odjeljenja,
 - b) na konsultacijama roditelja sa predmetnim nastavnicima, pedagogom, direktorom, pomoćnikom direktora/voditeljem nastavnog procesa, koordinatorom praktične nastave, psihologom i socijalnim radnikom Škole,
 - c) putem učešća predstavnika roditelja u radu Školskog odbora,
 - d) i na druge pogodne načine.
- (12) Radnici Centra su dužni pružati potrebne informacije roditeljima, posebno one koje se odnose ostvarivanje učničkih prava i dužnosti u Školi.

XV SINDIKAT CENTRA

Član 178.

(Organizovanje Sindikata u Centru)

- (1) U Centru se može organizirati sindikat.
- (2) Centar je dužan omogućiti rad i djelovanje sindikata u skladu sa propisima kojima se reguliraju radni odnosi.
- (3) Odnosi između sindikata Centra i poslodavca, reguliraju se zakonom, Kolektivnim

ugovorom za djelatnosti predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivnim ugovorom za djelatnosti srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo.i drugim propisima relevantnim za ovu oblast.

XVI FINANSIRANJE RADA CENTRA

Član 179.

(Obaveza obezbjeđivanje sredstava)

- (1) Osnivač Centra obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje Centra, njen rad u skladu sa pedagoškim standardima i normativima za određeni odgojno-obrazovni nivo.
- (2) Osnivač je obavezan finansirati, odnosno sufinansirati sljedeće:
 - a) plaće i naknade svih radnika,
 - b) stručno usavršavanje i obuku radnika,
 - c) obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju,
 - d) rad sa nadarenim učenicima i školska takmičenja učenika,
 - e) troškove nastave i druge materijalne troškove,
 - f) tekuće i investiciono održavanje objekata i opreme,
 - g) prijevoz učenika.

Član 180.

(Sticanje prihoda)

- (1) Pored sredstava koja osigurava osnivač, Centar može sticati prihode pod uslovom da ne ugrozi osnovnu registriranu djelatnost, i to iz:
 - a) tekućih transfera drugih nivoa vlasti i međunarodnih organizacija,
 - b) donacijom pravnih i fizičkih lica,
 - c) vlastitih prihoda Centra.
- (2) Prihodi iz stava (1) ovog člana uplaćuju se u skladu sa pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH i prihodi su škole koja je prihod ostvarila.

XVII NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA I STRUČNI NADZOR

Član 181.

(Nadzor)

- (1) Nadzor u smislu ovih Pravila podrazumijeva: nadzor nad zakonitošću rada Centra, stručni nadzor i inspekcijski nadzor.
- (2) Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata Centra iz stava (1) ovog člana vrši Ministarstvo neposredno ili putem Instituta, te preduzima mjere za koje je ovlašteno zakonom.
- (3) Stručni nadzor iz stava (1) ovog člana vrši Institut.
- (4) Inspekcijski nadzor iz stava (1) ovog člana nad provođenjem zakona, podzakonskih i općih akata iz oblasti odgoja i obrazovanja i s tim u vezi preduzimanje odgovarajućih mjera vrše inspektori u skladu sa zakonom.
- (5) Direktor Centra je obavezan da u svim segmentima omogući nesmetano obavljanje nadzora od strane Ministarstva, Instituta i organa inspekcije.
- (6) Na rješenje prosvjetnog inspektora ili direktora Instituta može se izjaviti žalba Ministarstvu. Rješenje Ministarstva je konačno i protiv istog nije dopuštena žalba, ali se

može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

- (7) Bliži propis o nadzoru nad zakonitošću rada škole i stručnom nadzoru donosi Ministarstvo, na prijedlog Instituta.
- (8) Akti, koje u obavljanju inspekcijskog nadzora donosi inspektor, dostavljaju se licima i organima definiranim u zakonu.

XVIII JAVNOST RADA CENTRA

Član 182.

(Javnost rada Centra)

- (1) Rad Centra je javan.
- (2) Centar promoviše i razvija stalno i dinamično partnerstvo Centra, roditelja i lokalne zajednice u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje funkcije Centra, interesa i potreba učenika, a naročito u borbi protiv zlostavljanja i zloupotrebe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja i maloljetničke delikvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

Član 183.

(Obavješćavanje javnosti)

Centar je dužan pravodobno i istinito obavješćivati javnost o obavljanju svoje djelatnosti, a što se obezbjeđuje:

- a) zajedničkim planiranjem pojedinih oblika rada Centra sa Osnivačem, Ministarstvom i lokalnom zajednicom,
- b) konsultacijama sa učenicima i roditeljima o funkcionisanju i aktivnostima Centra, njegove organizacije, načina rada i Pravilnika o kućnom redu,
- c) realizacijom roditeljskih sastanaka,
- d) učešćem predstavnika Osnivača i Ministarstva u Školskom odboru
- e) ili drugim načinom koji će učiniti rad Centra dostupnim javnosti.

Član 184.

(Način obavješćavanja javnosti)

- (1) Obavješćavanje javnosti vrši se putem izvještaja, posebnih publikacija, usmenim putem, preko sredstava javnog informisanja i slično.
- (2) Odluke i zaključci organa Centra objavljuju se na oglasnoj ploči ili na drugi prikladan način.

Član 185.

(Ovlašteno lice za davanje obavješćenja i informacija)

- (1) Radi ostvarivanja načela javnosti rada Centra, na zahtjev sredstava informisanja daju se intervjui i drugi oblici saradnje sa sredstvima javnog informisanja.
- (2) Direktor određuje šta se smatra poslovnom i profesionalnom tajnom koja se ne može objavljivati.
- (3) Obavješćavanje i podatke o radu Centra sredstvima javnog informisanja daje direktor ili lice koje on ovlasti.

Član 186.

(Pristup informacijama)

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom Centra, a tim se podrazumijeva svaka činjenica, mišljenje, podatak ili bilo koji drugi sadržaj koji je u posjedu Centra, bez obzira da li je Centar sačinio ili pribavio tu informaciju za svoje potrebe ili za potrebe javnog organa ili pravnog lica.

Član 187.

(Izuzeci od saopštavanja informacije)

Tražena informacija bit će izuzeta od saopštavanja u slučajevima:

- a) interesa odbrane i sigurnosti,
- b) zaštite postupka donošenja odluka u Centru, uključujući davanje mišljenja, savjeta ili preporuka bilo da se radi o uposleniku ili drugom licu koje radi za i u ime škole, s tim da to ne obuhvata činjenične, statističke, naučne ili tehničke informacije,
- c) ako se osnovano utvrdi da informacija uključuje lične interese koji se odnose na privatnost trećeg lica,
- d) i u drugim slučajevima utvrđenim Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Član 188.

(Zahtjev za pristup informacijama)

- (1) Zahtjev za pristup informacijama podnosi se u pisanom obliku direktoru, na jednom od službenih jezika Federacije i treba da sadrži dovoljno podataka o prirodi i sadržaju informacije.
- (2) Nakon prijema zahtjeva iz prethodnog stava, direktor poduzima sve potrebne radnje da pribavi traženu informaciju i razmatra sve činjenice i okolnosti od značaja za rješavanje zahtjeva.
- (3) U svakom konkretnom slučaju direktor je dužan da utvrdi da li postoje Zakonom o slobodi pristupa javnim informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine utvrđeni izuzeci od saopćavanja javne informacije, te da li pored tih izuzetaka postoji javni interes da se ta informacija saopštiti.
- (4) Kada direktor odobri ili odbije pristup informaciji, donosi rješenje koje dostavlja podnosiocu zahtjeva najkasnije 15 dana od dana prijema zahtjeva.
- (5) Ako direktor odbije pristup informaciji, podnosilac zahtjeva može podnijeti žalbu Školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema rješenja i obratiti se ombudsmenu.

XIX SARADNJA CENTRA S RODITELJIMA

Član 189.

(Saradnja Centra s roditeljima)

U Centru se ostvaruje saradnja s roditeljima učenika kao sastavni dio odgojno-obrazovne djelatnosti, a s ciljem postizanja boljih rezultata u radu učenika odnosno Centra kao javne ustanove.

Član 190.
(Oblici ostvarivanja saradnje)

Saradnja s roditeljima se ostvaruje kroz sljedeće oblike:

- a) preko redovnih informativnih sastanaka koje organizuju razrednici,
- b) preko kontakata roditelja s predmetnim nastavnikom, pedagogom, socijalnim radnikom, direktorom i sekretarom Centra,
- c) preko roditeljskih sastanaka koje organizira razrednik i preko zajedničkih općih roditeljskih sastanaka koje organizira direktor ukoliko to procijeni potrebnim,
- d) preko učešća predstavnika roditelja u radu Vijeća roditelja i Školskog odbora,
- e) i na druge pogodne načine.

Član 191.
(Pružanje informacija roditeljima)

Radnici u Centru, u okviru svog djelokruga rada i svojih ovlaštenja, dužni su pružati potrebne informacije roditeljima, posebno one koje se odnose na rezultate u učenju i ostvarivanju učenjskih prava i dužnosti u Centru.

Član 192.
(Ponašanje radnika)

U kontaktima s roditeljima radnici Centra su dužni ponašati se korektno, poštujući njihovu ličnost i svoj ugled Centra.

XX DRUŠTVENA I KULTURNA DJELATNOST CENTRA

Član 193.
(Povezanost Centra sa lokalnom zajednicom)

- (1) Centar ostvaruje neposrednu povezanost sa lokalnom zajednicom putem kulturnih, javnih i sportskih aktivnosti.
- (2) Društvena i kulturna djelatnost se ostvaruje prezentacijom radova učenika široj društvenoj zajednici, saradnjom s roditeljima, bivšim učenicima Centra, drugim odgojno-obrazovnim organizacijama u zemlji i inostranstvu i na druge pogodne načine.

Član 194.
(Društvena i kulturna djelatnost Centra)

- (1) Društvena i kulturna djelatnost Centra sastavni je dio Godišnjeg plana i programa rada.
- (2) Ona ima za cilj da upotpuni odgojni uticaj Centra na učenike, kao i da doprinese kulturnom razvoju učenika.

XXI POSLOVNA I DRUGA TAJNA

Član 195.

(Poslovna i druga tajna)

- (1) U cilju i interesu bezbjednosti i uspješnog rada i poslovanja Centra, s obzirom na djelatnost od posebnog društvenog interesa, te u interesu zaštite učenika, pojedini podaci, dokumenti, isprave, planovi i drugi podaci koji predstavljaju poslovnu i profesionalnu tajnu, mogu se saopštavati trećim licima samo na način propisan Zakonom, propisima donijetim na osnovu Zakona, ovim Pravilima ili drugim opštim aktima.
- (2) Profesionalnom tajnom smatraju se intimnosti iz ličnog i porodičnog života učenika, podaci iz molbi i zahtjeva ili priloga uz zahtjeve roditelja učenika i drugih građana, čije bi objavljivanje i saopštavanje moglo nanijeti moralnu i/ili materijalnu štetu učeniku, odnosno roditelju/ staratelju ili licu na koje ti podaci odnose.

Član 196.

(Podaci koji se smatraju poslovnom tajnom)

Pored podataka koji se relevantnim propisima smatraju poslovnom tajnom, kao takvom se smatraju naročito i podaci:

- a) koje direktor proglasi poslovnom tajnom,
- b) sadržani u molbama, zahtjevima i priložima građana i pravnih lica upućenih Centru,
- c) o elementima ponuda, do njihovog objavljivanja, u postupku javnih nabavki roba, usluga i radova,
- d) o mjerama i način postupanja u vanrednim okolnostima,
- e) koje nadležna državna tijela proglase povjerljivim podacima.

Član 197.

(Saopštavanje poslovne i druge tajne)

- (1) Poslovna i profesionalna tajna može se saopštiti trećem licu na način propisan zakonom, ovim pravilima i općim aktom Centra.
- (2) Dokumente, isprave i podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu može drugim licima saopštavati direktor, odnosno lice koje on ovlasti.

Član 198.

(Način saopštavanja tajne radnika)

- (1) Nastavnik ili stručni saradnik kao i drugi radnik u Centru može saopštiti drugom licu profesionalnu tajnu ako je to neophodno za korisnika, njegovu porodicu ili društvenu zajednicu.
- (2) Profesionalnu tajnu pod uslovima iz prethodnog stava može se saopštiti i direktoru.

Član 199.

(Korištenje podataka ili dokumenata koji predstavljaju poslovnu tajnu)

Korištenje podataka ili dokumenata koji predstavljaju poslovnu tajnu dozvoljeno je samo u poslovnim prostorijama, licu kome su ti podaci ili dokumenti potrebni za obavljanje zadataka na njegovom radnom mjestu.

Član 200.

(Davanje podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu)

- (1) Na zahtjev nadležnog organa radnik je dužan saopštiti poslovnu tajnu u skladu sa Zakonom i odredbama općih akata Centra.
- (2) Ne smatra se povredom radne obaveze davanje podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu:
 - a) saopštenje isprava i podataka licima, organima i organizacijama kojima se oni moraju saopštiti na osnovu Zakona i drugih propisa ili na osnovu ovlaštenja koja proizilaze iz funkcije koju ono vrše ili položaja na kome se nalaze,
 - b) saopštenje koje predstavlja prijavu krivičnog djela, privrednog prestupa ili prekršaja koji je učinjen ili ako tajnu saopšti organu koji vrši Inspekcijski ili Upravni nadzor nad radom Centra, a radi ostvarivanja svojih prava ili prava uposlenika Centra.

Član 201. (Čuvanje poslovne tajne)

- (1) Lice koje na sjednici Školskog odbora ili na sastanku/sjednici drugog organa Centra saopštava podatke, dužno je da upozori prisutne da se ti podaci smatraju poslovnom ili profesionalnom tajnom, a prisutni su dužni da to čuvaju kao poslovnu tajnu.
- (2) Radnik je dužan čuvati poslovnu tajnu i po prestanku radnog odnosa.

XXII ZAŠTITA OKOLINE I KORIŠTENJE PROSTORIJA CENTRA

Član 202. (Zaštita okoline)

- (1) Radnici Centra imaju pravo i dužnost osigurati uslove za čuvanje i razvoj prirodnih i radom stvorenih vrijednosti čovjekova okoliša te sprječavati i otklanjati štetne posljedice koje zagađivanjem zraka, tla ili vode, bukom ili na drugi način ugrožavaju te vrijednosti ili dovode u opasnost život ili zdravlje ljudi.
- (2) Zaštita čovjekove okoline podrazumijeva zajedničko djelovanje radnika Centra, učenika i građana na čijem području Centar djeluje.

Član 203. (Odgoj učenika u pogledu čuvanja okoline)

Centar će u izvođenju odgojno-obrazovnih programa posebnu pažnju posvetiti odgoju učenika u pogledu čuvanja i zaštite čovjekove okoline.

Član 204. (Korištenje prostorija Centra)

U Centru je zabranjeno korištenje školskih prostorija za stranačko organizovanje i djelovanje u takve svrhe i svi oblici reklamiranja i prodaje proizvoda koji nisu u skladu sa etikom, načelima i ciljevima odgojno-obrazovnog rada.

XXIII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 205.
(Usklađivanje općih akata sa Pravilima)

- (1) Centar je dužan svoju organizaciju i svoja opća akta uskladiti sa ovim Pravilima u roku od šest mjeseci od dana njihovog stupanja na snagu.
- (2) Do donošenja akata u smislu stava (1) ovoga člana, ostaju na snazi odredbe postojećih općih akata Centra, ako nisu u suprotnosti sa zakonom i ovim Pravilima.

Član 206.
(Primjena općih propisa)

- (1) Na pitanja koja nisu regulirana ovim Pravilima primjenjivaće se opšti propisi.
- (2) U slučaju donošenja novih propisa, sa kojima ne bi bile saglasne odredbe ovih Pravila, primjenjuju se ti propisi s tim da se odredbe ovih Pravila moraju uskladiti sa tim propisima u roku koji je njima određen.

Član 207.
(Stupanje na snagu Pravila)

Ova Pravila stupaju na snagu danom davanja saglasnosti Ministra za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

Član 208.
(Prestanak važenja Pravila)

Stupanjem na snagu ovih Pravila prestaju da važe Pravila JU Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo broj: 01-646/19 od 16.04.2019. godine, i izmjene i dopune Pravila broj: 01-1262-1/20 od 28.09.2020. godine.

Član 209.
(Tumačenje Pravila i drugih općih akata)

Autentično tumačenje odredaba Pravila i drugih općih akata daje Školski odbor.

Predsjednik Školskog odbora

Edin Pita, prof.

Broj:01-34-1726/25
Sarajevo, 20.06.2025. godine